THE OLDEST AND MOST POPULAR SLOVENIAN NEWSPAPER IN UNITED STATES OF AMERICA.

AMERIKANSKI SLOVENEC

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

ŠTEV. (No.) 182. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 19. SEPTEMBRA — THURSDAY, SEPTEMBER 19, 1929. LETNIK XXXIII.

Zaščitna carina pred senatom. - Izpraznitev Porenja

ŽIVAHNA DEBATA V SENATU O ZAŠČITNI CARINI NA UVOZ. — SENATOR BORAH BRAL LEKCIJE INDUSTRIJALCEM. — IZDELOVALCI POLJEDELSKIH STROJEV DELAJO OGROMNE DOBIČKE Z ODIRANJEM FARMARJEV.

Washington, D. C. — V senatski zbornici že več dni traja debata o zaščitni tarifi, namreč, da bi se povišala carina na uvoz tujezemskih industrijskih izdelkov. Zadnji ponedeljek je debata dosegla višek v svoji živahnosti in zanimivosti. Republikanski senator W. E. Borah se je z vso vehemenco spravil nad industrijalce, ki zahtevajo, da se izvede ta povišana tarifa. Predočil jim je številke, iz katerih je razvidno, da je v l. 1928 znašal uvoz izdelanega blaga iz tujezemstva v našo deželo samo 3.4% produkcije, ki se je izdelala doma. In za ta majhni procent ni vredno upeljavati zaščitnega zakona. Velika industrijska podjetja tudi ne rabijo zaščitnega zakona, kajti že brez njega delajo ogromne dobičke; nekaterim so se v zadnjem letu povišali profiti za 100 in celo za 200 procentov. Ako pa ne bo konkurence iz inozemstva, bodo še bolj nemoteno višali cene svojim produktom. Posebne levite pa je bral Borah izdelovalcem poljedelskih strojev, kakor Internat. Harvester Co., Case, itd. V svoji dobičkaželjnosti stavijo nezaslišane cene za svoje produkte in na vseh koncih odirajo ubogega farmarja. "Od tega predlaganega zaščit. zakona farmarji ne bodo imeli dosti koristi, ampak bo le bolj v pomoč bogatim industrijalcem, in zato sem proti njemu," je končal.

—o—

PRITOŽBE, DA JE NOVI DENAR ZED. DRŽAV POMANJKLJIVO IZDELAN.

Washington, D. C. — Pričakovalo se je, da bodo nove novčanice manjše oblike, ki jih je nedavno izdala državna blagajna, žele povsod odobravanje in pohvalo. Zgodilo se je pa ravno narobe, namreč, da kar dežuje pritožb, češ, da je novi denar najslabši, najbolj ničvreden in obenem najbolj prikladen za ponarejanje kar ga pozna zgodovina Zed. držav. Posebno hud kritik je L. A. Hill, bivši načelnik urada za tiskanje. Pravi, da je novi papir veliko manj trpežen, kakor pa je bil v starih novčanicah. Ker ima tako majhno obliko, tudi ni bilo mogoče na njem izvršiti potrebnih finih risb, in tako bodo ponaredbe stale pet do desetkrat več, kakor pa se bo prihranilo na papirju. Uradniki državne blagajne bodo najbrž poklicani na odgovor pred tozadevni kongresni odbor.

—o—

— London, Anglija. — Za obnovitev diplomatičnih odnošajev med Rusijo in Anglijo se bo vršilo pogajanje v torek 24. sept. — Pogajanja pred partedni so se razbila, ker je Rusija zahtevala, da se morajo prej upostaviti prijateljski odnošaji, predno se bo o tem razpravljalo.

ZAVEZNIKI ZAPUŠČAJO PORENJE

Nemška provinca Porenje, ki je bila skozi 10 let okupirana po zavezniških četah, postaja zopet nemška. — Angleške in belgijske čete odhajajo, francoske se pripravljajo za odhod. — Prebivalstvo se zadrži mirno.

—o—

Koblenz, Nemčija. — Zadnji prizor, da se končno izbrišejo sledovi svetovne vojne, se je pričel te dni v Porenju. To je nemška provincija, ki meji na Francijo. Celi čas po vojni vse do zdaj pa so jo držale zasedeno zavezniške čete, angleške, v pretežni večini pa francoske. Ta okupacija je bila bivšim zaveznikom v vojni predvsem garancija, da ima Nemčija resno voljo, plačati odškodnino za vojne stroške, ki so jo od nje zahtevali zavezniki. Ko pa je bil pred nekaj dnevi sprejet v Haagu takozvani Youngov načrt, po katerem je bilo reparacijsko vprašanje urejeno, ni bilo več povoda za zavezniške čete, da bi še nadalje ostale v Porenju. Pričeli so ga torej prazniti; del angleških čet je že odšel; enako so se poslovile tudi maloštevilne belgijske čete. Tudi francoske čete se pripravljajo za odohd. Nemško prebivalstvo v Porenju kar verjeti ne more, da bo se končno vendar rešilo tujcev. Širijo se govorice, da bodo tisti del Porenja, od koder so odšle angleške čete, zasedli Francozi. Vendar pa se vse te govorice uradno najenergičnejše dementirajo. Prebivalstvo se proti odhajajočim četam obnaša popolnoma pasivno; skriva svoje občutke in ne pokaže niti veselja, še manj pa žalosti.

—o—

PRVA ŽENSKA KAZNOVANA PO NOVEM SUHAŠKEM ZAKONU

Lansing, Mich. — Novi suhaški, takozvani Cuthbertsonov zakon, ki ga je letos sprejela država Michigan, določa kazen za "kupčijske" kršitve državne prohibicijske postave kazen od 1 leta do 4 let zapora in globe od $100 do $2000. Prva ženska, ki je bila kaznovana po tej postavi, je Mrs. L. Denwith; v njeni hiši so namreč našli 171 steklenic pive, dva kvarta žganja in pripravo za kuhanje pijač. Milo so ji naložili eno do štirih let in 100 dolarjev. Tudi njen mož se nahaja v ječi zaradi enakega prestopka.

—o—

— London, Anglija. — Katoličani v Angliji so praznovali v nedeljo stoletnico svojega političnega osvobojenja. Vsi tukajšnji katoliški listi so izdali ta dan slavnostno številko.

PRIŠEL DO IZREDNEGA PLENA.

Harold J. Coolidge, dalj nji sorodnik bivšega predsednika, se je nahajal z neko ekspedicijo na Indo-Kitajskem, kjer je ustrelil velikanskega ptiča-kljunača, s katerim ga vidimo na sliki. Pti čbo prišel v chicaški Field Museum.

POMORSKA RAZOROŽITEV

Zelo mala razlika med angleškimi in ameriškimi zahtevami. — Upanje, da bodo pogajanja končno rodila uspešen sad.

—o—

Washington, D. C. — S tem, da angleška vlada zahteva, da se mora število ameriških vojnih križark, 10,000 tonskih, ki so oborožene z osem palčnimi topovi, znižati na 18, se je postavila na isto stališče, ki je bilo že svoječasno v razpravi, in ki ga je takrat pomorska oblast Zed. držav odklonila. Pred dvema letoma pa se je Anglija v Genovi na razorožitveni konferenci odločno izjavilo proti osem palčnim topovom, in pogajanja so se vsled tega razbila.

Na sedanjih pogajanjih pa je med ameriškimi in angleškimi zahtevami zelo majhna razlika, ki gotovo ne bo dala povoda, da bi tozadevni dogovor zopet padel v vodo. Amerika namreč vztraja pri tem, da mora njena pomorska moč vsebovati 21 križark, dočim trdi Anglija, da jih je dovolj 18. MacDonald se je izrazil, da to število treh križark gotovo ne bo porazno vplivalo na pogajanja, ampak da upa, da se bodo povoljno iztekla.

—o—

— Washington, D. C. — Brezposelnost se je v avgustu znižala za 1.1% od meseca julija, kakor sporoča delavski department. Statistiko so vzeli na podlagi pribl. 40,000 tvornic, ki zaposlujejo okrog 5 milj. oseb.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENEC!

DELAVCI BREZ PLAČILA

Chicaški okraj brez denarja. — Ne more plačati svojih uslužbencev. — Upanje, da bodo banke priskočila na pomoč.

—o—

Chicago, Ill. — Cook County, v katerega spada tudi Chicago, stoji pred težkim problemom. 15. avgust, plačilni dan za okrajne uslužbence, je minul, a okrajna blagajna je popolnoma prazna in ni v stanu, da bi uslužbencem odštela njih denar. Manjši delavci so še dobili svoje, vendar tisti, ki dobe večjo plačo, med te spadajo tudi sodniki, so se morali zadovoljiti samo z obljubo, "da bodo gotovo dobili, toda okraj sam ne ve, kdaj." Število teh uslužbencev znaša okrog 4000 in svota, ki jo jim okraj dolguje, je pribl. $400,000.

Nameravali so, da bodo izdali namesto denarja za uslužbence samo neke obveznice, takozvane I. O. U., vendar okrajni odvetnik je to zabranil, češ da mesto nima pravice izdajati takih obveznic. — Zdaj upajo, da bodo banke priskočile na pomoč okraju in mu ponudile začasno posojilo, da bo moglo izpolniti svojo dolžnost napram uslužbencem.

—o—

Sofija, Bolgarija. — Tri osebe so napadle na cesti jugoslovanskega državljana Anastazija Spasiča in ga ubile. Kakor se je dognalo, pripadajo napadalci k stranki, ki se bori za makedonsko osvoboditev, in ker se je Spasič v prejšnjih letih mnogo bavil s politiko, se domneva, da je bil to politični umor iz maščevanja, ker je umorjeni nasprotoval samostojnosti Macedonije.

KRIŽEM SVETA

— Pariz, Francija. — Nemala panika in strah je nastal v ponedeljek v sodnijski palači, ko je bil na hodniku polnem občinstva, napaden in ustreljen največji francoski izvedenec v prstnih odtiskih, Edmond Bayle. Čin je bil izvršen iz maščevanja po uslužbencu neke trgovske tvrdke, ker je umorjeni razkrinkal njegove goljufije.

— New York, N. Y. — Kakor izkazujejo poročila življenjskih zavarovalnih družb, se nahaja v Zed. državah in v Kanadi skupno 312 oseb, ki so zavarovane za milijon dolarjev ali več. Skupna vrednost njih polic znaša pribl. 500 milj. dolarjev. Za najvišjo svoto je zavarovan Pierre S. Du Pont, namreč za 7 milj. dolarjev.

— Washington, D. C. — V doglednem času bo omogočeno skoraj vsakomur, da se bo vozil s svojim lastnim avtomobilom. Izdelovati so namreč pričeli male, takozvane "baby" autos, ki bodo stali $200 in se bodo razpošiljali naročiteljem zapakani v škatlje. Načrt je izdelal za nje J. V. Martin, financirala pa jih bo Sear, Roebuck & Co.

— Berlin, Nemčija. — Že cele 14 dni so pogrešali pastorja cerkve v vasi Grossdenkte. Vse iskanje je bilo brezuspešno. V nedeljo zvečer pa je nenadoma padel na zbrane ljudi pastorjev klobuk iz cerkvenega stolpa. Šli so pogledat in našli pastorja obešenega na zvonu. Cele 14 dni so torej zvonili z zvonom, na katerem je viselo pasterjevo truplo.

—o—

MLADOLETNA BANDITA, ROPARJA IN MORILCA

Chicago, Ill. — Dva izkvarjena mladeniča, Earl Nicholson, star 20 let, in Robert Camy, 18 let, sta v ponedeljek priznala pred sodnikom, da sta izvršila dva umora in eno osebo težko ranila. Ker sta se hotela postaviti pri dekletih, a nista imela denarja, sta si ga skušala z ropanjem pridobiti. Njih prva žrtev je bil neki urar, v katerega sta pognala pet strelov. Nekaj dni pozneje sta napadla neko lekarno. Lastnika, ki se jim je ustavljal, izročiti denar, sta na enaki način umorila. V tretje sta zopet vdrla v neko lekarno in lekarnarja ustrelila v hrbet ter težko ranila. Vsi ti ropi in umori jima niso donesli toliko, da bi se zadostno "postavila", kakor sta sama priznala.

—o—

V BELGRADU SO NAŠLI ZA 9 MILJ. DOLARJEV DRAGOCENOSTI, KI PRIPADAJO RUSIJI

Belgrad, Jugoslavija. — Že dolgo so ruski emigranti iskali stari ruski zaklad, ki je v času revolucije izginil iz petrograjske Mortgage Bank, in ki je obstojal iz dijamantov, zlatnin in vrednostnih papirjev, skupno v vrednosti 9 milj. dolarjev. Zdaj pa so našli, da se te dragocenosti nahajajo v shrambi neke belgrajske banke.

Iz Jugoslavije.

AMERIŠKI ČASNIKAR OPOZARJA JUGOSLOVANSKE KROGE, DA OBRNEJO VEČ POZORNOSTI NA PROPAGANDO V AMERIKI. — RAZNE NESREČE IN NEZGODE IN DRUGE VESTI IZ DOMOVINE.

Ameriški novinar o Jugoslaviji

Sušak, 31. avgusta. V Selcah pri Crikvenici se je mudil dalje časa lastnik in glavni urednik lista "Newyork Times," g. Louis Willey, ki je pred tem bil tudi na Bledu. V Selce je prišel predvsem zaradi tega, ker se nahaja tam krasen ameriško - jugoslovenski dom, ki ga je zgradilo ameriško-jugoslovensko društvo v Newkorku in ki je namenjen za letovišče naši mladini. Dom upravljata bivši poslanik v Washingtonu g. Slavko Grujič in njegova soproga Mabel, rojena Američanka, ki imata tudi največ zaslug za njegovo zgraditev.

Pred povratkom v Ameriko, je uplivni ameriški novinar sprejel poročevalce jugoslovenskih listov, katerim je med drugim izjavil, da opažajo tujci z veseljem, kako si naša država prizadeva, da popravi v kratkem času, kar je bilo zanemarjenega v dolgih stoletjih. Izrazil je tudi željo, da bi se v Ameriki bolje seznanili z velikimi napori in napredkom naše države; bilo bi potrebno ustvariti v to svrho v Ameriki veliko propagandno pisarno. ki naj bi nudila po vzgledu drugih držav vse informacije o Jugoslaviji. Ta pisarna naj bi seznanjala ameriško javnost z bogastvom in lepoto naše države, kar bi ne ostalo brez vpliva. Končno je izrazil upanje, da bo mogel kmalu zopet posetiti Jugoslavijo in jo še bolje spoznati.

—o—

Smrtna nesreča progovnega delavca.

Dolenji Logatec, 30. avgusta. Na postaji Logatec se je pripetila snoči zopet težka nesreča, ki je zahtevala mlado človeško življenje. Zdi se, kakor bi smrt na tej postaji posebno budno prežala na svoje žrtve, saj ne mine leto, da se ne bi pripetila kakšna nezgoda. To pot se je ponesrečil progovni delavec Josip Blažinič, 26 let star, rodom iz Doljnega Pustakovca, srez Prelog v Medjimurju.

Nesreča se je pripetila na ta način, da je imenovani padel iz vagona, ko se je vračal nekoliko po 17. uri v družbi drugih delavcev z dela pri popravljanju proge. Sedel je na tleh, drdžeč noge navzgor. Pri nenadnem sunku vlaka pred uvozno kretnico pa je zgubil ravnotežje ter padel pod kolesje, ki mu je v trenutku odrezalo obe nogi nad kolenom. Tako pohabljenega so prenesli v postajno čakalnico, kjer je ubožec kljub takojšnji skrbni zdravniški pomoči po pol ure trajajočih mukah izdihnil.

—o—

Brezuspešen trud vlomilcev.

V vasi Mala Brusnica blizu Bosanskega Broda so neznani lopovi vdrli v hišo posestnika in trgovca Pančiča. Iz prodajalne so izvlekli veliko masivno železno, i[illegible]r sto kilogramov težko blagajno. Na dvorišču so skušali blagajno odpreti, a so pri tem toliko ropotali, da so se stanovalci hiše zbudili in vlomilce pregnali. Vlomilci so pobegnili preko Save na slavonsko stran. Eden od njih je pustil za seboj krvave sledove, ker se je najbrže ranil pri prenašanju težke blagajne. V močni in težki blagajni je bilo okrog pol milijona dinarjev.

—o—

Izsleden napadalec.

Dne 31. avgusta so pripeljali v mariborsko bolnišnico 36-letnega viničarja na Šerbinkovem vinogradniškem posestvu, Al. Avguština iz Plača pri Svečini, ki je imel težko rano na glavi. 17-letni F. Borko, predzakonski sin Avguštinove žene, ga je namreč med domačim prepirom udaril z vso silo z lesenim krepeljcem po glavi in mu prebil lobanjo. Dočim se Al. Avguštin v bolnici bori s smrtjo, so mladoletnega Borka odvedli v zapore okrožnega sodišča.

—o—

Razširjenje telefonskega omrežja na Dolenjskem.

V bližnji bodočnosti se otvorita javni telefonski govorilnici v Šmarju in Žužemberku. Da bo z modernim prometnim sredstvom ondotnemu prebivalstvu silno ustreženo, je nedvomno. Telefonski promet rase od leta do leta po vsem svetu, kar je najboljši dokaz, da je telefon trgovcu in obrtniku, meščanu in vaščanu dandanes neobhodno potreben.

—o—

Nesreča motociklista.

V Kamniku dobro znani mlinar Škerjanc iz Radomelj se je peljal na svojem motornem kolesu v petek popoldne iz Stoba v Domžale. Zaradi izredno slabe ceste mu je vrglo pnevmatiko raz sprednje kolo, motocikel se je prevrnil ter se je Škerjanc po desni strani obraza precej pobil. V lekarni v Domžalah so ga obvezali nakar se je pripeljal z vozom v Kamnik.

—o—

Nesreča pri delu.

Pri Št. Jerneju ob državni cesti že delj časa pripravljajo fantje iz Loke gramoz za posipanje državne ceste. Tako so bili tudi v torek, dne 27. avgusta na delu v gramozni jami. Ker pa niso bili dovolj previdni, se je jama podsula in plast prsti in peska se je zrušil na Antona Miklavčiča iz Loke ter mu zlomila levo nogo pod členkom. Morali so ga peljati v kandijsko bolnišnico.

—o—

Duhovniška vest.

Dosedanji kaplan v Ribnici g. Franc Golob, ki je imenovan za župnika v Kostanjevici, je bil prošli četrtek umeščen na omenjeno župnijo.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:
Za celo leto $5.00
Za pol leta 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:
Za celo leto $6.00
Za pol leta 3.00

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Subscription:
For one year $5.00
For half a year 2.50
Chicago, Canada and Europe:
For one year $6.00
For half a year 3.00

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Pravoslavne cerkve

Zgodovina slovanstva bi bila zadobila povsem drugačno lice in obliko, ko bi ne bilo prišlo do razkola v krščanstvu. L. 1054 so se patriarhi v Carigradu, Jeruzalemu, Antiohiji in Aleksandriji ločili od Rima in odpovedali pokorščino poglavarju cerkve Kristove. V 16. stoletju je prišlo še do hujšega razkola. Od tedaj razločujemo v krščanstvu tri velike skupine: katoličanstvo, protestantizem in vzhodne cerkve, ki se imenujejo vobče pravoslavne, same se pa rade označujejo kot katoliške, dasi v pravem pomenu pripadajo h katoliški, to je rimski cerkvi, le vse skupine, ki pripoznajo rimskega škofa za poglavarja cerkve. Vzhodne pravoslavne cerkve so v splošnem ohranile prvotni cerkveni nauk, a ne pripoznajo ekumenične avtoritete rimskega škofa ali papeža.

Protestantizem se je polagoma od cerkve zelo oddaljil, da so danes gotove skupine komaj še krščanske. Razkol potom protestantizma je sicer tudi nekoliko vplival na kulturno-verski razvoj slovanstva, a vpliv je neznaten v primeri z vplivom na vzhodu v 11. stoletju, ki je postal osodepoln in je tak še danes.

Ni nobenega dvoma, da je pravoslavno krščanstvo v dobri in najboljši veri glede notranje vrednosti krščanstva. Zvesto se držijo bistva pri podeljenju blagodejstev in svetotajstev, tako da ni vprašanja o veljavnosti posvečevanja. Pravoslavni imajo prave škofe, in resnične mašnike; imajo pravo daritev in pravo Rešnje Telo. Upravljanje blagotajstev se mora smatrati kot nedovoljeno, ker so se odcepili od prave glave, a ni nobenega dvoma o najboljši veri tako pri večini vernikov, kakor tudi duhovnikov glede verskega naziranja in pojmovanja. Moderna katoliška cerkev stavi velike upe, da se nesrečni razkolniki povrnejo v njeno naročje, in veselje bi zavladalo nad povrnitvijo na zemlji in v nebesih.

Vlada Zedinjenih držav je izdala posebno statistiko o verskih skupinah, ki obsegajo tudi pravoslavne cerkve. Vredno je, da se nekoliko ozremo na razmere, kakršne so zdaj med pravoslavnimi v Zedinjenih državah.

Hud udarec je zadobilo pravoslavje ne samo v Evropi, temveč tudi pri nas v Ameriki, ko se je zgrudila pravoslavna cerkev v Rusiji. Vladna statistika pokazuje, da so med Rusi v Zedinjenih državah zdaj štiri stranke, izmed katerih se vsaka smatra za pravo, to je, da je njena glava pravi ruski nadškof v Ameriki. Enako imajo Grki dve, in Sirci tri take skupine. Pred svetovno vojno so bile vse pravoslavne cerkve vsaj po imenu pod območjem ruskega nadškofa, dasi so imele svoje lastne narodne upravitelje. Navadno je bilo zastopanih sedem pravoslavnih cerkva v Zedinjenih državah: ruska, grška (helenska), srbska, sirska, albanska, bulgarska in rumunska. Danes so te skupine brezupno razkropljene in razkosane pod razne duhovne avtoritete. Vlada poroča, da so v vsaki skupini različne neodvisne župnije, in svečeništvo odklanja pripoznanje vsakega nasprotnega škofa. Razume se, da je pod takimi razmerami nemogoče, da se poda prava slika in statistika dejanskih razmer.

Ruski metropolit Platon, ki je resno deloval na tem, da se pravoslavni zedinijo z rimsko cerkvijo, a ni tega dosegel, je naprej videl, v kakšne težkoče bo prišlo amerikansko pravoslavje. Trudil se je, da bi bil težkočam prišel v okom, in s petimi ruskimi škofi je poizkušal ustanoviti neodvisno amerikansko pravoslavno cerkev, in sicer pod imenom: "Sveta vzhodna pravoslavna katoliška in apostolska cerkev v Severni Ameriki." Začasni glavni stan te cerkve je v Brooklynu, in baje zedinjenje raznih skupin polagoma napreduje, a je naloga zedinjenja silno težavna.

To gibanje izdaja polmesečnik "The Orthodox Catholic Review". Duh, ki veje iz raznih objav v tem polmesečniku, ni ravno napačen in precej pravičen napram papežu in rimskim katolikom. To je zelo dobro znamenje in vsega priznanja vredno, ker vsak zgodovinar, ki se je kdaj bavil s pravoslavjem v prejšnih dobah, bo priznal, da so pravoslavni mnogokrat še nadkriljevali razne protestante v izrednem sovraštvu vsega, kar je le količkaj merilo na presojenje odnošajev z rimskimi katoliki.

Značilno je, da po vladni statistiki število unijatov (grško-katolikov), ki so s papeštvom v zvezi, daleč prekaša število pravoslavnih. Unijatov našteje statistika do 500,000, dočim znaša število pravoslavnih le 259,840, a na vladno statistiko se ne smemo preveč zanašati.

TO IN ONO IZ CHICAGE.

Chicago, Ill.

"Chicaga bi še bila, ko bi ne bilo toliko zidovja, tako pa človek nima kam iti, doma se nima kam dati, kajti hiše nimajo vrtov, kakor hiše po drugih naselbinah, in morajo čepeti le doma v stanovanjih."

Tako se čestokrat čuje, zlasti od onih, ki niso dolgo v Chicagi in seveda Chicage ne poznajo. Bili so vse svoje življenje v Ameriki v manjših naselbinah, kjer imajo domovanja vrtove okrog hiš z zasajenim drevjem, kjer se senčijo in hladijo ljudje okrog hiš v vročih poletnih dneh. Zraven tega so blizu razni logi in gozdiči, kamor zahajajo v vročem poletju in je, na kratko povedano, res prav prijetno in prijazno. Takim je res precej dolgčas v Chicagi in nič čudnega ni, če jim je.

Vendar delavci, ki so odvisni od dela svojih rok, morajo tja, kjer je zaslužek, kjer je kruh. Po premogarskih naselbinah je od leta do leta slabše. Zlasti družine, ki imajo sinove in hčere, ki so šolo dopolnili in bi si lahko že sami služili vsakdanji kruh. Mladi Amerikanci niso za v rudnike. Znajo jezik, izšolani so kolikor toliko, ti dobijo lahko lažja dela po raznih tovarnah, uradih ali pri kakih podjetjih, kjer je delo stalno, ne tako nevarno in boljše. Tako začno sinovi in hčere siliti v druge kraje, v velemesta. In kaj naj stariši sami ostanejo, otroci se naj pa razkrope križem sveta po svetu? To ni prijetno za starše, če bi že tudi bilo za sinove in hčere. V takem slučaju navadno gredo vsi in tako zadnje čase prihaja v mesta, kot Chicago, Milwaukee in Detroit, vedno več in več slovenskih delavskih družin iz raznih rudarskih okrožij. Tem je en čas res dolgčas, dokler se ne privadijo. In to vzame par let. Misel na prejšnji dom vedno sili na dan in vzbuja prijetne spomine. Tu pa je človek zopet tujec, mesta ne pozna; to nervozno vrvenje v velemestu, vse to človeka vznemirja in se zlepa ne počuti domačega.

V resnici pa nudi tudi Chicaga obilo razvedrila in zanimivosti. Chicago ima sledeče večje parke: Douglas, Garfield, Humboldt, Lincoln, Grant je ob jezeru, potem Jackson, Washington in McKinley park. Skozi vse te parke vodi lepa gladka cesta boulevard. N. pr. kdor ima avtomobil lahko naredi prav prijazen krog, ki vzame od 1 in pol do dve ure prav prijetne vožnje. Iz naše naselbine lahko greste skozi Douglas Park, potem vodi pot naprej v Gartfield, od tu v Humbold, Lincoln in od tu ob michiganskem jezeru v Jackson, tu skozi Washington in McKinley park nazaj v Douglas. Tu se krog spoji in človek ki naredi z avtomobilom to pot vidi najlepše parke, ki so v Chicagi, V teh parkih so krasni drevoredi, umetne trate, cvetličnjaki in drugo, kar nudi človeku najlepšo priložnost za oddih v vročih dneh. Kdor želi ob nedeljah in praznikih malo ven naj poseti en ali drugi navadni park in videl bo, da bo imel obilo užitka od tega. Zlasti v lepih jesenskih nedeljskih popoldnevih je prijazno v teh parkih. Vreme navadno ni prevroče, pač pa ravno prav, hladno za hojo in človek ogledava to in ono. Marsikaj se vidi tu, ki je koristno za vsakega. Tako nudi tudi Chicago marsikaj lepega, kar se pa zunaj na deželi ne dobi in išče zastonj.

Zadnjo nedeljo so imele svoj dan naše žene in matere pri sv. Štefanu. Društvo krščanskih žena in mater je imelo svoje skupno četrtletno obhajilo pri pol 8. sv. maši. Lepo je bilo videti, ko je bila cerkev sv. Štefana polna našega ženstva in skoro vsa cerkev pristopila h sv. obhajilu. Kakor predzadnjo nedeljo možje, tako so zadnjo nedeljo pokazale naše žene. Zvečer po večerni pobožnosti, pri kateri je bil sklep tridnevnice v počast Materi Božji Sedem Žalosti, pa se je vršila četrtletna seja.

Zadnjo nedeljo so nas obiskali Mr. in Mrs. George Mišjak, Mrs. Jakše in Mr. Frank Prijatelj iz Oglesby, Illinois. Ogledali so si našo tiskarno. Mr. in Mrs. G. Mišjak sta kumovala pri krstu sinčka Mr. in Mrs. I. Kramaršić v Chicagi.

Cerkveni odbor z č. g. župnikom se pridno pripravlja na bazar, ki se priredi pozneje v jeseni. Bazar bo zelo zanimiv, ker bo prirejen na popolnoma nov način. Farane se prosi, da pomagajo pri bazarju kar največ morejo. Prihodnje leto bo treba misliti na povečanje šolskih prostorov. Ako bo šolska mladež naraščala, kakor narašča od leta do leta, bo treba že prihodnje leto eno ali dve nadaljni šolski sobi, V šolo pohaja nad 350 otrok. Ker se po "ribenško" razriniti ne da, bo treba misliti še na eno nadstropje. Ako ne prihodnje leto, kmalu pa. Vse to pa je odvisno od finančnega napredka fare, tega pa ni, če farani dobro ne sodelujejo in ne podpirajo. Zato prihodnji bazar naj pokaže, da Chicažani, kadar gre za faro so vsi in vsak na svojem mestu pri sodelovanju in podpiranju iste.

Chicaški Slovenci lahko vsak čas plačajo plin, luč in vodo v uradu Am. Slovenca. Tu lahko kupite tudi American Express Money Ordre, kadar jih potrebujete.

—o—

ŽALOSTEN SLUČAJ — TODA RESNIČEN.

Gilbert, Minn.

Moj sin je bil star 14 let, ko mu je oče umrl. Pustil nas je v veliki revščini. Bilo je sedem otrok in ta najstarejšega je prosil pred smrtjo: "Majhen si še, ali vendar že razumeš. Ubogaj mater in skrbi za njo in za tvoje brate in sestre."

In res je dobil delo bolj lahko v trgovini pri Tonetu Lapu, tako, da nam je pomagal za skromni živež. Bil je jako dober moj sin, tako da so ga vsi radi imeli in spoštovali še drugi narodi. Prišel je v leta, da je bil star 20 let. Ni bil razvajen z dekleti. Bila pa je ena svatba in on je vozil takrat. Bila je tam tudi ena dekle slovenskih starišev iz Dolenje vasi pri Ribnici po imenu Slak. Ona se je v njega zagledala in rekla, da ta mora biti njen, naj bo tako ali tako. No in res ne vem, da ga je tako preslepila, menda zato, ker še nikoli ni poznal drugega dekleta. Skrival je pred menoj, da ni hotel do zadnjega povedat, da se mora ženit. Prišle so posledice ljubezni. Ko sem videla, kako je žalosten, povem mu, le ženi se, ali samo to moraš naredit, da se boš v cerkvi poročil. No in šli so tam na Kajuno renč, tam je bila poroka, toda na kortu. Njeni stariši in ona ne verujejo v Boga. Rečejo, da Bog je pes. Kmalu je prišlo, da se je rodila deklica. Zopet ga vprašam, ali ne boš dal otroka krstit? Bom mama, samo ne vem, kako bi naredil, da ne bi vedli ona in njeni starši. No, tako je čakal tri tedne. Enkrat se opogumi eno nedeljo zjutraj in reče njej: veš danes bomo pa otroka krstili. Samo to je rekel. In takoj je zapel telefon na Kajuno renč, da mož hoče otroka krstiti, naj jo hitro pridejo iskat. Zvečer ob 6. uri je bil že oče tu, vzeli so jo k sebi in meni grozili, da me bo oče ubil. Sin mi je telefoniral iz Virginije: mama skrij se, ne veš kaj bo s teboj naredil. Ali jaz sem ga čakala ves dan. Pa ga ni bilo, dobil bi bil, zakaj drugega ni bil vreden kakor pominje.

Potem so še njega h sebi vzeli. Tukaj je bil vajen delati v trgovini, ali tam so ga nagovorili, da je šel delat v majno, ravno tja, kjer jih je bilo toliko enkrat ubilo. Kako se mu je tamkaj godilo. Eno jutro potrka nekdo ob 4. uri zjutraj na vrata. Vprašam, kdo si? Odpri mama, ti bom vse povedal, se oglasi sin. Kako se ustrašim, bil je skoro gol, v samih hlačah, pa v spodnji obleki, ne klobuka, ne srajce. Za božjo voljo kaj ti je? — Ti bom vse povedal. In začne: Vidiš, en sosed mi je rekel, da sem neumen, ker se vseh bojim, postavi se, in mi je dal en glaž, da bi laglje izpregovoril. Pa pridem domov pa rečem: Od sedaj pa ne bom vsem v strahu, bom samo tebi, je rekel ženi, in kar vsi kmalu so skočili v mene, eden odspredaj, eden odzadaj in so me strgali in stepli. — In zopet je šel nazaj. Čez par dni so ga strašili, da ga bodo dali zapreti. Potem se jim je pa podal v njihov rdeči brlog.

Pozneje je dobil bolezen, ali od prehlajenja ali od grimnosti, ker bival je med njimi kakor jagnje. Živeli so sedaj v Milwaukee. Sporočil mi je bil nekdo, da je hudo bolan, da leži v bolnišnici. Hitro sem se odpravila, da bi ga še videla. Bila sem tri dni tam vsako popoldne sem šla k njemu v bolnico. Bila je tamkaj tudi njegova žena. Ta zadnje jutro predno sem šla domov, sem šla pa k angleškemu duhovniku. Prosila sem ga, ko bi šel k njemu, ko bi se spoveda.l Ali povedala sem mu vse, kako je, kako živijo, da on mora tako, kakor oni hočejo. Rekel mi je duhovnik, bodite brez skrbi, samo če bi prejel zakramente, naj delajo potem kar hočejo z njim. Jako dober duhovnik. Vprašala sem ga koliko računa, on je rekel nič. — Ali na žalost, ko je prišel v bolnico, sedi zraven njegova žena. Duhovnik vpraša, če se želi spovedati, ali ona je rekla no. Kar v stran se poberi. No, in umrl je potem ob tednu. Meni niso nič povedali. Žalostno je to za slišat od slovenske žene. Res si ga ljubila, ko še toliko mu nisi privoščila, da bi ga dala zraven očeta zakopat.

Zdaj pa presodite dragi bralci, če ni to žalosten slučaj in hud udarec. Premislite drage matere, ko bi se vam tako naredilo.

Žalostna mati,

Frances Tanko.

Kadar boli . . . — Klepetavi ljudje imajo vrlo slabo navado, za katero pa sami ne vedo. Klepetati o vsem, vse obrati, ovohati in skušati devati v nič druge, sami pa stopajo na kup, po petelinje, češ, mi smo pa mi, mi, mi . . . Poleg drugih bolezni ima dobršen del te omenjene bolezni tudi lawndalski redahter Volek. Te dni se je zaletel v A. S. in Rev. Černeta, češ, dva frančiškana sta mu pisala, zdaj pa že kažejo, da je narod zelo hvaležen. Lawndalskemu Voleku, s katerim je stvarno sploh nemogoče polemizirati, kakor je nemogoče lajajočemu kužku dopovedati, da bi bilo veliko lepše, če bi ne bevskal in bil tiho, prav rada kri zavre, če javnost odobrava koga drugega, njemu pa njegova lastna bratovščina deli lekcije zaradi njegove banalne filozofije. — Članstvo ni bilo zadovoljno ne z meteoriti, ne z barikadami, še manj z žarkometom, z opazovanji sploh ne, s sedanjo redahtarsko filozofijo pa še manj, je torej res dober vzrok na dlani, da to Voleka hudo jezi. V takem stanju se Voleku seveda ni čuditi, če v divji jezi, katera izvira iz velike užaljenosti, skuša hlastati po drugih, ki v naši javnosti nimajo take "sreče", kakor on. To pove dovolj . . .

* * *

Čarovnik! — Prijatelj iz Pueble mi poroča, da se po tamošnjih ulicah sprehaja neki Zvonko. To ni nič posebnega. Dalje pravi, da baje skuša ali namerava iz groba poklicati v življenje Glas Svobode. Koliko je na tem resnice, znaj Bog, vendar če se mu to posreči, zasluži titel čarovnika. Poseben čarovnik pa seveda ni. Odkar je v Ameriki, je poskušal srečo že marsikje, toda povsod se je izkazal za "imenitnega" gospodarja. V Jolietu so pripovedovali, da je pred leti baje pred župnikom prisegal, da bo ostal zvest katoliškim principom. Pa se je kmalu pojavil pri ranjkem Glasu Svobode in tam začel udrihati po duhovščini, veri in cerkvi v takem tonu, da je ubogi Glas Svobode od lastnega smradu poginil. Bil je nekaj časa v službi na Lawndale, pa tudi ni izhajal. Pozneje se je govorilo, da je pumpal po Cicero, celo pri židih in bogvedi kod še vse. V pumpanju, so govorili po Chicagi, da je mojster. Ako bo tudi v Pueblo kaj pumpal in kaj napumpal, to ne vemo, to bo pokazala bodočnost. Mene je enkrat za $1, pa me ne bo nikdar več . . .

—o—

V "Am. Slovencu" izhajajo najzanimivejše povesti. ali jih čitate?

OTOKI, KI IZGINJAJO ALI VSTAJAJO

Ni še dolgo, kar so poročali iz Batavije, da se je pogreznil 278 m dolgi in 138 m visoki otok Anak-Krakatau nenadoma v morje. S tem se je zaključilo ponovno razdobje v zemeljski zgodovini Sundajskega preliva, ki loči otoka Sumatro in Javo. Ti kraji so spadali vedno med najslabotnejša mesta naše zemeljske skorje in podtalne sile delujejo tu še posebno pogosto in očitno. Tu je zletel 27. avgusta 1883 z mogočnim vulkanskim izbruhom tudi večji del 830 m visokega otoka v zrak. To je bil znameniti

otok Krakatau.

Žareče mase so šinile takrat do 50,000 m v višino, strahoviti razpok pa je bilo slišati na daljavo 3600 km, kar bi pomenilo približno razdaljo med Ljubljano in mestom Tobolskom v Sibiriji. Krakatau sam je bil neobljuden, toda na bližnjih otokih sta vzporedna pojava potresa in silovitega morskega valovanja uničila okoli 30,000 človeških življenj.

Od decembra 1927 dalje je kazalo, da se je otvorila nova erupcijska perioda. Med otokoma Long Island in Verlaten Island so nastajali podmorski izbruhi, ki so dvigali ogromne stebre vode v višino 250 m in vroče mase lave v višino 1200 metrov. Obrežno prebivalstvo sosednih otokov se je umaknilo v njihovo notranjost in vsaj do tistih obrežnih točk, ki ležijo 50 m nad morsko gladino. Vsem je bila še v spominu grozotna lekcija l. 1883.

Holandsko - indijska vlada je osnovala na Long Islandu opazovalno postajo, ki je zabeležila včasi do

2500 izbruhov na dan.

Posamezne dele iz gorskih globin dvigajočega se otoka so opazili že 26. januarja 1928 nad gladino. Toda bibavica jih je kmalu spet razdrla. Končno se je izobličil dokaj znaten otok, baš omenjeni Anak-Krakatau, ki ga je naposled vzel najmogočnejši izbruh v tej periodi — zdi se, da za vselej. Vse se je oddahnilo.

Takšno nastajanje in propadanje otokov so opazovali že čestokrat, seveda ponajveč v precej oddaljenih kotih Indijskega in Velikega (Tihega) oceana.

V vseh teh primerih je šlo za rast ognjenika iz morskih tal. Prhki izmečki vulkanskih kamenin, z zračnimi mehurji napolnjena lava, krhki grob, pesek in pepel se ne morejo upirati morskim valovom, tako da razdirajo ti otok še v času njegovega nastajanja. Takšnim, iz morja dvigajočim se vulkanom je torej skorajšnja smrt zapisana že ob rojstvu.

Bolj poredkoma in veliko bolj skrivnostno pa se vršijo tiste spremembe na obrazu naše zemlje, ki povzročajo

propast velikih obljudenih otokov.

Najstarejše sporočilo o takšnem otoku, ki je bil obenem največji, se tiče dežele Atlantide, ki je ležala baje pred tisočletji v oceanu, ki je dobil po njej svoje ime. Po izjavah grškega filozofa Platona, ki je živel okoli l. 400 pr. Kr. je bila Atlantida svetoča in mogočna kulturna država, čije kralji so gospodovali tudi nad deli evropske celine. Grozoviti potresi so potem, po Platonovem poročilu, pogreznili ta otok v globine morja. Cel venec pripovedk so spleli okoli tega skrivnosti polnega otoka in problema Atlantide do danes še niso rešili navzlic neumornemu raziskovalnemu delu neštetih zemljepiscev in zgodovinarjev. Ostali smo do danes na isti točki kakor največji naravoslovec prejšnjega stoletja Aleksander von Humboldt, ki je dejal, da je pripovedka o Atlantidi zmes resnice in izmišljotine.

Bolje dokumentirana so sporočila

o Vineti,

tistem cvetočem staroslovanskem trgovskem mestu, ki je ležalo na nekem otoku pred izlivom Odre in ki so ga požrli morski valovi v 12. stoletju. Tudi tukaj je legenda zamračila dejstva, vendar pa je še dandanes dana možnost, da najdemo razvaline starodavnega mesta, če bi preiskali s potapljači tamošnje morsko dno.

V novejši čas sega propad tistega otoka,, ki ga je baje odkril kapitan Newton l. 1578 jugozapadno od Islandije. To je moral biti precej velik otok, če se moramo zanesti na morske in zemeljske karte prejšnjega stoletja, ki ga imajo zarisanega in ga imenujejo Bus ali Busse.

Razen teh bolj ali manj legendarnih otokov pa vemo za številne druge, ki je njih nekdanja eksistenca zgodovinsko dokazana. Odkar je Doverska morska cesta ločila Anglijo od evropskega kontinenta in se je Severno (Nemško) morje tudi na jugozapadu zvezalo z odprtim oceanom, so visoke plime, viharji in poplave pokončali ob holandski in nemški obali že marsikakšen otok.

Ostanki gozdov na dnu Severnega morja

govore razločen jezik. Venec otokov, ki teče vzporedno z južno in vzhodno obalo Severnega morja, je samo boren ostanek nekdanje združene kopnine. Veliki otok Bant, ki ga omenja zgodovinar Adam iz Bremena l. 1070, je izginil skoraj do malega in otoki Norderney, Juist in Borkum predstavljajo njegove ostanke. — Propad tega otoka pa je zakrivilo poleg visokih plim po vsej priliki tudi počasno padanje celotne nemške severnomorske obale. Saj vemo, da se tudi po drugod obale nižajo, kakor se na drugih mestih (n. pr. v

(Dalje na 4. strani.)

KAKO MISLI IN SODI NAŠA JARA GOSPODA V AMERIKI?

Kritiko mojega članka o "Jari gospodi" najdemo v Prosveti, Enakopravnosti in Ameriški Domovini.

Prosveta laže. Gospa P. Lovšetova ni kritizirala naših cerkvenih pevcev temveč "havajščino" naše šolske mladine. Otrok socijalistov kritizirati sploh ni mogla, ker njih močna (?) trdnjava nima niti ene slovenske šole. Da bi napisal moj članek kak rdečkar, bi bilo vse v redu. Ista Prosveta je pred dvemi leti **prerokovala, "da bomo Černeta proglasili za odrešenika naših podpornih jednot, ako se njemu posreči dokazati, da se komišen dobi pri kupovanju obveznic."** Moji članki v "Amer. Slovencu" in "Gladijatorju" so prebili led pri najmočnejših jednotah. Narodna Jednota bo bilježila to leto nad $5,000 (dobiček, popust ali komišen) pri kupovanju obveznic. Največ po moji zaslugi. Prejšna leta, ko so kupovali veliko slabše obveznice, je ta komišen znašal mogoče veliko več. Kam je ta denar šel, vedo glavni uradniki. Ta gospoda je za nos vlekla z rdečo zastavo svoje člane, kakor španskega bika.

Enakopravnost piše, da je omenjena gospa "pisala **v humorističnem tonu** o havajski izgovarjavi naših otrok". Nadalje omenja, da "amerikanski Slovenci vedo, kaka firma je g. Černe iz Sheboygna in da nas Slovenci v domovini ne smejo soditi po njegovi maniri."

Ameriška Domovina pravi: "Kako je mogel n. pr. Am. Slovenec pretekli teden napisati toliko neljubih besed o našem časopisu samo iz vzroka, ker smo priobčili **popolnoma nedolžen spis** od g. Pavle Lovšetove. Zakaj tako hitro napadati? Bodimo bratje, razumimo se med seboj, ne pa takoj lopniti po rodnem bratu. Pokažemo, da znamo kaj ustvariti, ne pa samo govoričiti." Omenja tudi A. D. tolerantnost in dostojnost časopisja.

Moj odgovor: Černetova firma je po Ameriki dobro znana. Podjetje katoliškega časopisja "Edinost" je pred 6. leti izdajalo tednik z 2,500 naročniki. Skoraj v istem času je bil najstarejši list Am. Slovenec prodan v Jolietu protestantu in je prenehal izhajati. Tiskarno "Edinost" smo na novo organizirali in katoliški časopis prej "Edinost", pozneje "A. Slovenec" je vidno rastel, tako da je danes **najbolj pripoznan slovenski dnevnik v Ameriki.** Danes šteje po 6. letih nad 8,000 naročnikov. Da smo tako napredovali, gre pred vsem zasluga uredniku "A. Slovenca" in on ve, da mu je bil desna roka Sheboyganski župnik. Ta list se splačuje in da procente delničarjem. Ta list ni last jednote, vzdržuje se sam. List dnevnik "Prosveta" last Narodne Jednote, ima vsako leto, kakor se to večkrat sliši, zgubo. Tudi tam bi potrebovali kako "Černetovo firmo" in morda še kje drugod. Katoliški list ima danes občutljivo moč in zato v nasprotnem taboru sovražijo Jerača in Černeta. Poštenost in odkritosrčnost odgovarja povsod!

Ako nas jara gospa kritizira v domovini, zakaj bi jaz ne imel iste pravice? Resnica boli, čeprav ji je ameriška "gospoda" pritekla na pomoč. Stvarno do sedaj še ni nobeden odgovarjal, kar obžalujem. Morda bo ona v domovini? Imam na razpolago finančne grehe iz Sheboygna in pismo ugledne gospe iz Clevelanda, kar jari gospi ne bo v čast.

Omenjate mojo neotesanost in robatost in mi priporočate dostojnost. Prav lahko je pisati v "havajskem" Sheboygnu dostojno če ima človek opravka s poštenimi, odkritimi ljudmi. Kjer tega ni, je dostojnost samo pokrita rihta, sama hinavščina. To skušnjo sem imel, ko sem pisal o kupovanju obveznic v A. S. in "Gladijatorju". Za cigane je treba predpisati tako medicino, ki kaj pomaga.

A. D. zahteva, da pokažemo, da znamo kaj ustvariti, ne pa samo govoričiti. "Ustvarili" smo že veliko. Župniki, pijonirji, graditelji slovenskih cerkva in šol, so storili veliko za dobrobit in kulturo slovenskega naroda. Njih žrtve so bile težke. Sheboyganska župnija n. pr. je primeroma mala. Zavzema pa častno mesto. To je bil moj poklic in moja življenska naloga: Ustanoviti slovensko župnijo in s pomočjo župljanov zgraditi krasno cerkev in šolo.

Kdo more trditi in dokazati, da cerkev in šola nista kulturno delo? Tu se uči naša mladina slovenskega jezika in ljubezni do svojega naroda. S tem so v zvezi seveda velike žrtve, katere doprinašajo samo zavedni katoliški Slovenci za svoje otroke, da v njih ohranijo duha slovenstva. "Voditeljčki" vseh drugih strank nimajo na tem polju ničesar pokazati. Slepili in razdirali so naš narod iz ljubezni do svojega žepa. To je vsa njih požrtvovalnost, njih kultura.

Moje delo v korist katoliškega časopisja tudi ni brez pomena, tako tudi ne nastop za pravico članstva skoraj pri vseh jednotah. Nasprotniki in koritarji pri jednotah čutijo kadar Sheboyganski župnik piše odkrito in odločno, ker dobro vedo, da pošteni Slovenci ta nastop odobravajo. Moji članki so povzročili v vseh taborih krivice velik strah in zmešnjavo, med tem ko so jih pošteni delavci z zanimanjem čitali. Tu vprašam urednika A. D., ako je kateri Slovenec v Clevelandu, "beli Ljubljani", kaj takega dosegel, ko vendar imate tisoče in tisoče naroda na razpolago?

Besedičijo v Ljubljani, ko pišejo o izseljeniški komisiji: Zadeva ne bo nikakor rešena s tem, da pošljejo enega ali drugega v Ameriko na uro gledat. **Domovina bi morala poslati že davno požrtvovalnih, kulturnih delavcev, kateri bi slovenski narod v Ameriki povzdignili, in ki bi delovali tukaj.** Koliko požrtvovalnega dela je Slovenija storila za Slovence na Koroškem in Primorskem, kjer Slovenci žive kompaktno? Mea maxima culpa! Da hoče rešiti nas, je brez dvoma dolarska ljubezen. To je menda največja privlačna sila.

Bodimo pošteni in odkriti na vseh poljih, potem bomo, lahko vsi dostojno pisali in rešili vsako vprašanje v korist svojega naroda z rokavicami na rokah. Ako ne pridemo do tega, do česar bi že davno bili morali priti, dobi ta tolerantna in hinavska jara gospoda še več kosti in municije iz Sheboygna, kar ne boste mogli prebavljati v prihodnosti kot niste mogli v preteklosti.

Vse to piše sin izpod sivega Triglava za dobro ime slov. otrok v tujini

Rev. J. Cherne.

ŠOLA ZA REŠEVANJE AEROPLANSKIH PONESREČENCEV.

V Washingtonu so ustanovili šolo, v kateri vežbajo mladeniče, kako reševati ponesrečene aeroplanske potnike. Posebna pozornost se posveča takim aeroplanom, ki so padli v vodo. Na sliki vidimo tak prizor nezgode, kjer je, razen repa, ves aeroplan pod vodo.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

GORJANI TIŠČIJO V DOLINE

Oblasti švicarskega kantona Wallisa so pred kratkim ugotovil, da se število prebivalstva v njihovem območju zelo krči. Skoro istočasno so napravili slično ugotovitev v francoskih planinskih obmejnih krajih. Zdaj javljajo tudi iz Italije, da število prebivalstva v Pijemontu rapidno pada. V nekaterih gorskih občinah, ki spadajo pod turinsko oblast, posebno pa v aotskih krajih je padlo število prebivalstva v primeri s statistiko iz l. 1881. za tretjino, da celo za polovico. Italija je pri tem močno prizadeta, ker ima čedalje manj rekrutov za svoje alpske regimente. Prebivalstvo se trumoma izseljuje iz planin v dolino. Prvič ima tam sigurnejšo eksistenco, ker lažje obdeluje zemljo; v dolini pa je tudi blago cenejše in so zabave dostopnejše. Italijansko prebivalstvo v obmejnih gorah čedalje bolj preveva občutek osamelosti, zato tišči v nižine. Dogaja se, da so se v nekaj letih izselile z gor v doline cele družine s kar najobsežnejšim sorodstvom.

—o—

NAJVIŠJA ŽELEZNICA NA SVETU

Najvišja železnica na svetu je seveda v deželi nemogočih možnosti, Ameriki in sicer v njenem južnem delu, v državi Peru. Lokomotiva doseže tam 4760 m visoko nad morjem in ker se proga začne na morskem bregu, mora seveda premagati silne vzpone in strmine. Vlaki, ki gredo do zadnje postaje, se morajo prebiti skozi 57 predorov in mnogo velikih viaduktov; deloma se železnica pomika naprej kot vzpenjača. Če izpustiš na končni postaji vagon proti izhodišču železnice, steče po tračnicah, gnan od lastne teže. Perujci, ki so to potuhtali, spuste pred odhodom vsakega vlaka k morju po en takšen vagon, da se na ta način prepričajo če ni kakšen plaz zasul proge. Izhodišče te železnice je pristanišče Callao, končna postaja pa Tichio, ki je najvišji kolodvor na svetu in stoji 4760 m nad morjem.

—o—

PREPROGA POLJSKEGA KRALJA SOBIESKEGA

Pred kratkim so na Poljskem slavili 300 letnico rojstva kralja Jana Sobieskega. Ob tej priliki se je odločil posestnik gradu Milanova, prof. Adam Branicki, prodati preprogo, ki jo je bil Sobieski uplenil Turkom pred Dunajem, ko ga je rešil nekrščanskega navala. Branicki je prodal dragoceno zgodovinsko relikvijo za 865.000 zlatov. Pravijo, da je to storil iz zadrege, ker je izčrpal denarne vire. Toda varšavski vojvoda (veliki župan) noče izdati dovoljenja za izvoz preproge v inozemstvo in "Kurjer Godzienny" javlja, da bo preprogo odkupila varšavska vlada sama.

—o—

BABJEVERNOST NIMA MEJE.

Te dni so pokopali v Pragi s tolikimi legendami ovenčanega krvnika Wohlschlaegerja. Na zadnji poti ga je spremljala lepa množica, 2000 ljudi. Menda ni treba omenjati, da so imele med njimi ženske večino.

Do pokopališča je šlo še nekako v redu, na grobu pa so se odigravali neverjetni prizori. Prišlo je do divjaških pretepov, ker so se ženske vrgle na vence in šopke, pritrjene na krsto. Vsaka spremljevalka si je hotela prilastiti amulet. Red je napravila šele policija. Pod njeno zaščito je imel Wohlschlaegerjev naslednik, krvnik Brounowsky, svoje poslovilni govor.

—o—

KOSA, KI NENEHOMA ŽANJE.

V "Kosmusu" čitamo o vzrokih umrljivosti pri ljudeh. Na 10.000 ljudi odpade zaradi starosti 10.8 smrtnih slučajev; tuberkulozi podleže 21.5, raku pa 20.3. Pisali smo že pred časom, da je rak poleg jetike najčešča izpodjedalka človeškega življenja naše dobe. Od drugih bolezni pridejo poslej na vrsto: pljučno vnetje (18.8) želodčne in črevesne bolezni (17.4), možganska kap (13.3) influenca (4.5), gobavost in rane (2.3), davica (2.2), slepič (1.3) in tifus (0.5). Vse seveda na 10.000 ljudi. Druge bolezni zahtevajo relativno manj žrtev kakor te, ki jih navajamo.

—o—

MOŽ, KI JE POGOLTNIL 209 ŽEBLJEV.

Na nedavnem kongresu kirurgov v Moskvi je predaval zdravnik dr. Larin o medicinskem fenomenu, ki živi od obrti požiranja žebljev. To je bil neki 32-letni pijanec, ki je postal zaradi požiranja žebljev že precej popularen. Za šilo vodke in 10 kopejk je že pokazal svojo umetnost in pogoltnil 2 cm dolg žebelj. Če pa je bil dobre volje in je imel še povrhu voljno občinstvo, se je njegova umetnost stopnjevala za 80 odstot. in je pogoltnil kar 9 ali 10 cm dolg žebelj.

Dr. Larin je izvršil na Zupovu, kakor je bilo pijancu ime, dve operaciji. Prvič, ko mu je prišel pod nož, meseca junija lanskega leta, mu je odprl želodec in potegnil iz njega 116 žebljev. Tehtali so skupno 345 gramov. K drugi operaciji je prišel Zupov meseca decembra. Takrat mu je dr. Larin odstranil 93 žebljev in več novcev iz bakra. Vse skupaj je tehtalo 510 gramov. Pri prvi operaciji je bil pacijent v bolnišnici en mesec, drugič pa 20 dni. Vsi poskusi, da bi požiralca žebljev odvrnili od tega početja, so se izjalovili. Mož je duševno manjvreden in nepoboljšljiv alkoholik.

—o—

PONESREČEN TELLOV STREL.

V Oberhausenu na Nemškem je hotel neki artist izvesti Tellov strel, ki obstoji kakor znano, v tem da se sestreli jabolko z glave. Za moža, ki mu postavijo jabolko vrhu las in tvega v neki meri svojo glavo, se je hitro ponudil neki 16-leten fant. Strelec se je postavil štiri metre od njega in je sprožil petelina. Meril pa je tako slabo, da je fanta pogodil v čelo, mesto v jabolko nad glavo. Onesveščenega fanta so prepeljali v bolnišnico, kjer so ga takoj operirali. Če bo sploh okreval, je verjetno, da ne bo nikoli več pri pravi pameti. Nespretnega strelca pa so orožniki zaprli, ker je spravil v nevarnost življenje svojega bližnjega.

POŠTNA HRANILNICA V JUGOSLAVIJI

(Konec.)

Vendar se to redkokdaj pripeti ker vsakdo lahko vzame po več hranilnih knjižic, eno na svoje ime, drugo na ime žene in pa eno za vsakega otroka.

V mesecu juniju 1929. bilo je

44.000 vlagateljev

iz raznih krajev, ki nalagajo svoje prihranke v Poštno hranilnico. Vsak mesec pristopi 2000 novih vlagateljev, včasih tudi več.

Ali ni to najboljši dokaz, da je za vsakogar najkoristneje, ako vloži svoje prihranke v državno Poštno hranilnico?

Kako se vlaga?

V Poštno hranilnico lahko vlaga vsakdo, in sicer za sebe, pa tudi za svoje otroke, stariše, sorodnike, prijatelje.

Vsakdo sme imeti na svoje ime samo eno hranilno knjižico, vendar pa ima lahko vsak družinski član hranilno knjižico na svoje ime. **Poštna hranilnica ne sme nikomur izdati, kdo nalaga pri njej svoje prihranke in koliko ima vloženega.** To ve samo vlagatelj in Poštna hranilnica, in nihče drug.

Kdor želi vlagati svoj denar na hranilno knjižico, naj izpolni "Pristopnico" in jo pošlje na naslov:

Poštanska Štedionica, Beograd, Jugoslavija, Evropa

hkrati z denarjem, da se ve, čigava je vloga.

Kako se pošilja denar iz katere države, je razloženo na modrem listu. Vsak naj ga pazljivo prečita in se po njem ravna. **Kdor nima "modrega listka", naj ga zahteva od Poštne hranilnice.**

Hranilne listine.

Vsak vlagatelj dobi od Poštne hranilnice hranilno knjižico, ki ima svojo številko. Hranilna knjižica je dokaz o hranilni vlogi in jo je zato treba skrbno shraniti. V knjižico naj deva vlagatelj tudi vsa potrdila in obračune, ki jih dobiva od Poštne hranilnice. Ako bi vlagatelj hranilno knjižico izgubil, naj to takoj prijavi Poštni hranilnici.

S hranilno knjižico vred dobi vlagatelj tudi zvezek odpovednih listov ("Otkazni listovi"), s katerimi dviga naloženi denar.

Vlagatelj lahko dvigne vlogo sam, sme pa tudi zahtevati, naj se izplača denar komu drugemu, na primer njegovi rodbini v stari domovini. Vlogo lahko dvigne kadarkoli in napiše naj znesek, ki ga želi dvigniti, in naslov osebe, kateri naj se odpovedani znesek pošlje. Odpovedni list je treba poslati Poštni hranilnici, ki bo izvršila vse natančno tako, kakor je na njem odrejeno.

Obračunavanje obresti.

Konec vsakega leta izračuna Poštna hranilnica obresti od vseh hranilnih vlog. Te obresti lahko vlagatelji takoj dvignejo. Če pa tega ne store, pripiše Poštna hranilnica obresti glavnici, in tako se vloga od leta do leta veča.

Obrestna mera za vloge izseljencev je do 250,000 dinarjev po 6% na leto, za vloge, ki so večje, pa po 4% na leto.

Vsako leto meseca januarja, februarja in marca obvesti Poštna hranilnica vlagatelje, koliko je bilo dne 31. decembra pripisanih obresti. Ker pa ima Poštna hranilnica na tisoče in tisoče vlagateljev, ne more poslati vseh teh obvestil isti dan, ampak jih pošilja polagoma.

Vloge se zaračunavajo v dinarjih.

Vloga se lahko pošlje Poštni hranilnici v kakršnikoli valuti (denarju): v dolarjih, funtih, pezetah, milrejsih, frankih, markah, goldinarjih itd. Poštna hranilnica zamenja tudi valuto v dinarje pri Narodni banki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev po službenem borznem tečaju. — Zamenjava denarja je urejena tako, da izseljenec nič ne izgubi in tudi nima **nobenih stroškov.**

Vse se zaračunavajo v dinarjih, vendar sme vlagatelj, kadar odpoveduje vlogo, zahtevati, da se mu ta izplača v dolarjih, funtih, pezetah, milrejsih, frankih, markah, goldinarjih itd. Poštna hranilnica si potem preskrbi tuj denar pri Narodni banki po službenem borznem tečaju. Tudi za to ne plača izseljenec nobenih stroškov.

Važnejše pripombe.

Kadar pišete Poštni hranil-

(Dalje na 4. strani.)

Denar v Jugoslavijo brzojavnim potom!

MI RAČUNAMO:

Za ameriške dolarje:		Za dinarje:	
$ 5.00	$ 6.15	200 Din	$ 4.45
10.00	11.25	500 Din	9.80
15.00	16.35	1000 Din	18.90
20.00	21.45	1500 Din	28.00
25.00	26.55	2000 Din	37.00
35.00	36.70	3000 Din	55.40
50.00	51.90	4000 Din	73.50
75.00	77.50	5000 Din	91.60
100.00	103.00	10000 Din	182.00
200.00	204.00	15000 Din	273.00
300.00	306.00	20000 Din	363.00
400.00	407.50	30000 Din	543.00
500.00	509.00	40000 Din	724.00
600.00	610.50	50000 Din	902.00
700.00	712.00	60000 Din	1082.00
800.00	813.00	70000 Din	1260.00
900.00	914.00	80000 Din	1441.00
1000.00	1015.00	90000 Din	1620.00

Za pošiljke po pošti se sprejema samo Money Orders, American Express ček, ali pa bančni draft. Osebnih čekov po pošti ne sprejemamo.

Nobenih drugih pristojbin in nobenih odbitkov v Evropi.

Metropolitan State Bank

2201 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Uradujemo: Dnevno od 9:00 zjutraj do 4:00 popoldne. Ob torkih in sobotih do 8:30 zvečer.

KAPITL in PREBITEK.....$.. 300,000.00

PROMET IN VIRI NAD $3,500,000.00

DO YOU KNOW WHY -- It Makes A Lot Of Difference Who Wears Them?

Drawn for this paper By Fisher

KANADSKI VESTNIK

Urejuje Rev. A. Mlinar, Eston, Sask., Canada.

Prispevki in dopisi za Kanadski Vestnik se naj pošiljajo na njegov naslov.

ZA SKUPNOST MED KANADSKIMI ROJAKI.

Sunset Lake, Sask.

Zopet se malo oglasim v našem kotičku. Zadnjič sem obljubil, da bom pisal kako sem se učil mozti krave; ne bom natanko opisoval, samo to rečem, da sedaj bi marsikatero deklo v starem kraju prekosil v tej umetnosti! Seve, vsaka šola stane in tako tudi ta; sicer ne mene, ampak mojega gospodarja par žehtarjev mleka! (Kolikokrat in kako daleč je fant odletel od krave pri vestnem spolnjevanju svoje dolžnosti, o tem mlekarski junak pridno molči. Op. ured K. V.) Letina bo tukaj bolj srednja, na prerijah pa jim je suša skoro vse požgala. Kako se tukaj zemlja obdeluje je skoro vsakemu znano; dasi nikdar nisem delal na polju pa sedaj skoro vse delo na farmi razumem. Kadar prideta iz starega kraja gruntarski ali pa delavca sin na kanadsko farmo, koj oba jednako znata; motike in starokrajskega orodja kanadski farmer ne pozna, gre vse z mašinerijo. Rev. Mlinar so mi pisali, da bodo sestavili pravila za naš "Slov. Kanadski Club;" upam, da jih bodo kmalu obelodanili, potem pa na delo! Sicer jaz tukaj ne morem veliko storiti ker je jako malo Slovencev, več bi lahko storili drugi, ki pridejo v ožjo dotiko z našimi narodnjaki. Upam, da bom tudi jaz prišel v kraje, kjer je več Slovencev in Hrvatov in smelo trdim, da bom pridobil marsikoga za našo stvar. Naš Club je nam zelo potreben, to bi bil nekak začetek za večjo organizacijo katoliško mislečih Slovencev. Rev. Mlinar storijo veliko, a vsega sami pa tudi ne morejo, moramo njim tudi mi po naših skromnih močeh pomagati. Vsaj je tukaj mnogo dobro mislečih Slovencev, dosti jih pa misli, ah, kaj pa se bom vtikal ker nas je premalo! Le ne preveč sebičnosti.

Za lep vzgled imamo brate rojake v Združenih državah. Tudi njim ni vedno tako lepo sijalo solnce. Tudi oni so bili enkrat tako raztreseni po širni Uniji kot smo sedaj po Kanadi. Toda šli so pogumno na delo in počasi valili kamen na kamen k sedanji veliki zgradbi njih katoliške Jednote. Ta je prava korist in dom za delavca, njihove cerkve pa, in druge ustanove, bodo njim večen spomenik njih nesebičnega in rodoljubnega dela!

Mogoče si bo kdo mislil, oho, ta pa gre precej visoko z svojo mislijo? Jaz se kaj zavedam naše skromnosti in raztresenosti. Pa mislim, da je vsakemu znan pregovor, ki pravi: "Kamen do kamna palača." Pred vsem bi morali imeti malo več zanimanja med seboj, posebno mi, ki smo prišli zadnja leta sem. V stari domovini smo bili raznega mišljenja in smo pripadali raznim društvam, sedaj pa moramo na to pozabiti, ker za nas tukaj nimajo nobenega pomena več. Naš Club bo v resnici pravi slovenski, ker bo ob enem tudi odločno katolški.

Pozdrav vsem rojakom in članom cluba.

Rudolf Zupanc.

—o—

O BOŽJI POTI, IZLETU, DOBRI PIVI IN DRUGEM V KANADI.

Leask, Sask.

Kakor vidim, se kanadski Slovenci dramijo ter Vaš cenjeni list dobro zalagajo z dopisi. Le tako naprej, samo glejmo, da ne preteče teden brez dopisa v K. V. V resnici farmer nima dosti časa za dopisovanje v poletnem času posebno letos ne, ker od 15. junija naprej, pa do 1. septembra je bilo vreme suho, tako da smo kar naprej delali. Zraven nam je še malo časa preostalo in tega smo porabili za kak izlet. Jeden izlet smo napravili na Mt. Carmel, kar pa sedaj ne bom opisoval, ker sta ga že Mr. in Mrs. Teran opisala v štev. 163. Žal da je burja tako neusmiljeno brila, da smo se bali, da bo odnesla Father Mohorku lepo kapelico s hriba. Zavoljo tega se nismo mogli udeležiti popoldanske Božje službe. Nekako pa smo bili odškodovani za to v župnišču, za kar se moramo zahvaliti Slovenkam od vzhodne strani, od katerih je naša naselbina oddaljena okoli 200 milj.

Že v starem kraju je bilo tako, da ob nedeljah in praznikih dopoldan Bogu v čast, popoldan pa tudi telesu v slast. Zategadelj je bila pot od Carmel nazaj precej zanimiva. Prvič smo se vstavili vsi skupaj pri Knafelcovi družini za večerjo. Ko smo se tako okrepčali pa smo jo vdarili na Podbojevo farmo. Ta poset se je kmalu razvil v pravo starokrajsko domačo zabavo. Leta že nisem slišal harmonike, kakor jo je spretno pretegoval Mr. Teran! Vse prav po starokrajsko in te melodije so kmalu spravile staro in mlado na noge. Mr. Košak in Mrs. Teran sta se sukala kot mladina, pomagale so tudi Mrs. Knafelc in Mrs. Podboj, Miss Košak pa je posebno lahkih nog in Rude Zupanc je, pa kar kozle prevračal; res izvrstna domača zabava in škoda je le, da pri tem čas tako hitro mine. Ni mi treba posebej opisovati postrežbe vsaj je Vam slovenska gostoljubnost znana, le toliko omenim, da je Mrs. Podboj hotela prekositi vse kar se je njej tudi posrečilo. Le eno mi ni šlo v glavo od kod dobijo toliko žlahtnega piva? Cel večer so nam natakali tja v pozno noč; solnce je nas drugi dan že dolgo budilo, ko smo se vsaj nazadnje vzdignili in glej, kozarci so že čakali na nas; so nas še poznali od večera. Vsaj smo se tudi kar hitro sprijaznili ž njimi. Ko smo si s trepečim srcom hoteli podati roke v slovo, pa pridrvi Mr. Movrin z svojim težkim avtom. Bil je težko obložen z pivom. Kje je on zvedel, da se nam mogoče godi kot onim v Cani v Galileji, ne vem, to pa vem, da je nas izvrstno rešil iz nadležne situacije pa žalibog tudi slovo otežkočil. Solnce pa je med tem tako visoko privozilo, da smo morali vzeti slovo. Vsako minuto smo se sicer oddaljevali od srečne zabave, pa misli so nas zmiraj vlekle nazaj na prijazno Podbojevo farmo. Tako mi je dolžnost, da se v imenu vseh še enkrat zahvaljujem Mrs. Podboj in Mrs. Knafelc za obilo obložene mize, Mr. Teran za izvrstno godbo in njegovemu sinu za lepe slov. plošče na gramofonu. Rudeju za fletno razposajenost vsem skupaj pa za nepričakovano dobro zabavo. Zelo nas je razveselilo, da so nam obljubili nas posetiti v Leask.

(Dalje).

P. S. Say John, ko boste zopet veseli, ne pozabite povabiti estonskega fajmoštra! (Op. ured. K. V.).

—o—

HRVATSKA BANKA ODPRE PODRUŽNICO NA SUŠAKU.

Zastopstvo Italijanske Komercijalne Banke v New Yorku poroča, da je otvorila Hrvatska banka, ki ima svoj stan v Zagrebu, v Margaretski ulici, štev. 4. svojo podružnico. Glavnica Hrvatske banka znaša nad 20,000.000 dinarjev, in rezerva znaša 2,800,000. Skupni viri pa nad 36,000.000 dinarjev.

Ker je ta banka v zvezi z svetovno znano Italijansko komercijalno banko, je Hrvatska banka v stanu nuditi izvrstno postrežbo v vseh ozirih mednarodnih bančnih poslov.

Potom štirih podružnic Italijanske komercijalne banke, Trust Company in New York, je olajšano poslovanje Hrvatske banke in Čehoslovaške, v vseh ozirih za trgovce in posameznike v Ameriki.

—o—

NEW YORK POMNOŽI PROMETNA SREDSTVA

New York, N. Y. — V načrtu so velikanske priprave za povečanje omrežja mestnih železnic. Po proračunu bo delo stalo okrog miljardo dolarjev. K dosedanjim progam se namerava pridejati okrog sto milj novega omrežja, in od tega večinoma na podzemskih železnicah. Po tem načrtu bodo vsa predmestja združena z mestom po brzih mestnih vlakih.

POŠTNA HRANILNICA V JUGOSLAVIJI.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

nici, pišite vedno razločno in jasno in označite vedno svoj natančni naslov.

V svojih dopisih zapišite vselej številko svoje hranilne knjižice.

Poštna hranilnica želi vedno vedeti, kje so nje vlagatelji, da jim lahko pošilja dopise, obvestila, potrdila in obračune. Zato sporočite takoj po dopisnici svoj novi naslov, kadar se preselite v drug kraj ali v novo stanovanje.

Kako vlagajo denar naši rojaki v Severni Ameriki.

Poštne nakaznice — Money orders.

Iz Združenih držav Amerike in iz Kanade se denar najugodneje pošlje Poštni hranilnici v Belgrad po pošti z nakaznico — Money order. Nakaznica se dobi na vsaki amerikanski pošti.

Ako pošljete denar po nakaznici, napišite na njo sledeči naslov: Poštanska Štedionica, Beograd, Europe. Razen tega napišite na nakaznico tudi svoj natančen naslov. Ko oddate denar na pošti, dobite pobotnico.

Bančni čeki.

Denar lahko pošljete tudi z bančnim čekom v priporočenem pismu. Samo pazite pri tem, da vzamete ček v popolnoma sigurni banki.

Ček se mora plačati v New Yorku po naredbi Poštne hranilnice. To se angleški napiše takole: To the order of the Post Office Savings Bank, Belgrade, Europe. Zahtevajte, da se ček krosira (crossed check), da bo čim sigurnejši za Vas.

Denar za rodbino v stari domovini.

Denar lahko pošljete z nakaznico ali s krosiranim čekom. Ako pošljete denar z nakaznico, napišite na sami nakaznici naslov, na kateri naj se znesek izplača. Ako pošljete denar s čekom, sporočite v pismu naslov, na kateri naj se znesek izplača.

Vložna knjižica.

Kadar pošljete prvo vlogo, dobite približno čez šest tednov vložno knjižico Poštne hranilnice, kot je že omenjeno. Kadar se kasneje pošljejo vloge, je dobro, ako se pred naslovom na nakaznici napiše številka vložne knjižice. Ako ste n. pr. dobili vložno knjižico št. 128,537, napišite na nakaznico: vloga št. 128,537 Poštanska Štedionica, Beograd, Europe". Po tej številki bo Poštna hranilnica lažje našla Vašo vlogo v svojih knjigah.

—o—

— Pariz, Francija. — Francois Monpas si je izbral za svoj življenjski poklic, da si je nabiral žene. Njegova specijaliteta so bile lepotice okrog 50tega leta. Imel je uspeh pri svojem "poklicu" in se je že petdesetič oženil. Ta zadnja žena pa je po naključju izvevedela, da ni bila "prva in edina" in je podjetnega možička izročila policiji.

—o—

"Am. Slovenec" je tvoj prijatelj, predstavi tega svojega prijatelja svojim drugim prijateljem in jih nagovori, da si ga naroče!

OTOKI, KI IZGINJAJO ALI VSTAJAJO.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Dalmaciji) polagoma višajo. Nemški profesor Wolff je pred kratkim ugotovil, da se omenjena nemška obala zniža vsako leto za 19 do 33 cm. Da bi ta pojav podrobneje preštudirali, so izvedli precizijsko nivelacijo na več mestih in jo bodo ponavljali od časa do časa, s čimer bodo dobili točne številke za to počasno nižanje.

Toda tudi tedaj, če nam ni do točnih izmer v centimetrih, se lahko vsak hip prepričamo, kako vstajajo otoki iz dna morja in se drugi spet pogrezajo. Zadostuje nam površna primerjava zemljepisnih kart starejšega in novejšega datuma. Vsaka karta podaja obličje zemlje v svojem času in je tako nekakšna njegova momentna fotografija.

—o—

Ameriška jahta v šibeniški luki

V šibeniško luko je prispela te dni iz Zadra ameriška jahta "Saharet" pod vodstvom kapetana Parsonsa. Z ladjo potujejo trije ugledni Američani, ki so si ogledali vse znamenitosti Šibenika. Po dveh dnevih je ladja odplula dalje.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

PALACZEV POGREBNIŠKI DOM

Naša postrežba je brezplačna, kar se tiče rabljenja naše mrtvašnice. — Smo na razpolago Chicagi, Ciceri, Berwyn in vsem predmestjem. — Prevažamo umrle osebe iz vseh delov mesta v našo mrtvašnico. — Cene nizke, postrežba točna. — Automobili na razpolago za vse slučaje.

FRANK E. PALACZ
Registrovani embalmer
1916 W. 22nd St. near Lincoln,
CHICAGO, ILL.
Tel. Canal 1267. Res. Rockwell 4882

LISTERINE THROAT TABLETS
Antiseptic
Prevent & Relieve Hoarseness Sore Throat Coughs
Made by Lambert Pharmacal Co., Saint Louis, U. S. A.

W. A. PFISTER
JEWELER
On the Cor. 8th Str. and New York Ave., Sheboygan, Wis.

Jacob Gerend Furniture Co.
704-706 West 8th Street, Sheboygan, Wis.
Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.
Telefon: 377-j — 4080-W.

Zavod kvalitete in postrežbe od leta 1912.
QUALITY FURNITURE
J. J. Telser
LOWEST PRICES
ZALOGA POHIŠTVA IN RADIJEV
za gotovino ali na lahke obroke
Govorimo tujezemske jezike.
2107-11 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.
S hvaležnostjo za vaše dosedanje patroniziranje naznanjamo, da nameravamo povečati trgovino, da bomo mogli vam nuditi še večjo zalogo vse vrste pohištva, da bo izbera še večja. Uvidevamo, da moderni časi potrebujejo večje izložbe, zato bomo zgradili še dodatne prostore naši trgovini. Opozarjamo pa vas, da bomo med tem spreminjanjem poslopja imeli posebne razprodaje, kar je zopet vam v korist. Blago nastavljeno po posebnih cenah. Pridite in izkoristite to priliko.

VELIKA IZBIRA "ZOF IN STOLOV" ZA VAŠE PARLORJE.
Vseh vrst, najlepše narejene. Take sestave za parlorje kot na sliki prodajamo v tej razprodaji od
$79.50
NAPREJ

RADIO
Imamo v zalogi slavne Zenith Automatic tuning, Fada in "Stewart" in "Warner". — Za gotovino ali na obroke. — Pridite, da jih slišite!

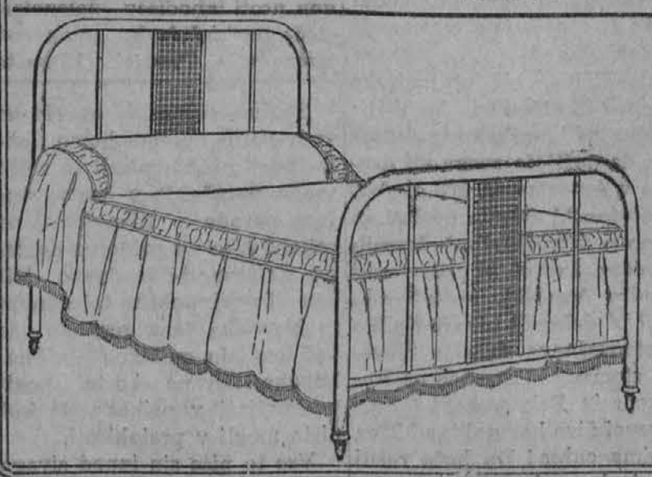

POSTELJ,
ki jo videte na sliki je takoimenovana "Simons" postelja. Narejena za posebno ceno v tej razprodaji. V tej razprodaji stane postelj s "špringom", blazino in vsem samo
$17.50

Feen-a-mint
odvajalno sredstvo
ki ga žvečite kot gum".
No Taste But the Mint
Pri lekarnarjih —15c, 25c

TUBBY — He Couldn't Drown That Way.

Slovenska Ženska Zveza.

Ustanovljena 19. dec. 1926. Inkorporirana 14. dec. 1927.

GLAVNI IZVRŠEVALNI ODBOR:

Predsednica: Mrs. Marie Prisland, 1034 Dillingham Ave., Sheboygan, Wisconsin.
Tajnica: Mrs. Julia Gottlieb, 1845 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Blagajničarka: Mrs. Matilda Duller, 2241 So. Lincoln St., Chicago, Ill.

Slovenska Ženska Zveza je edina Slovenska ženska organizacija v Ameriki. Pod njeno okrilje bi morala spadati vsaka zavedna katoliška Slovenka v Ameriki. Članarina je samo 25c mesečno.

$10.00 NAGRADE

novo ustanovljenim podružnicam. To pa velja samo do preklica. Naselbine, ki še nimate podružnice Slovenske Ženske Zveze, ustanovite jo takoj. Za pojasnila pišite glavni tajnici.

"ZARJA"

je edini Slovenski ženski list v Ameriki. Izhaja v obliki Magazina in stane za nečlanice $2.00 letno. Naročnina za članice je že uračunjena pri članarini. Ako še nimate tega lista pri Vaši hiši, pošljite naročnino še danes na naslov: **"ZARJA", 1845 W. 22nd Street, Chicago, Ill.**

50 PODRUŽNIC IN 5000 ČLANIC!

To je naše geslo do prihodnje konvencije. Drugega ne poznamo. Ali bomo to dosegle? Seveda bomo. Kar na noge rojakinje in na delo, pa bo šlo. Ta mesec sta se priglasili že dve novi podružnici. Ena na Gilbert, Minn., druga v Euclid, Ohio, na treh drugih krajih se pa gibljejo in pripravljajo na ustanovitev. Če se to posreči, bomo ta mesec imele kar PET NOVIH PODRUŽNIC. Pa komu ne bi to množilo korajže in dajalo pogum! Sedem mesecev je še do prihodnje konvencije. Slovenske naselbine na noge! Kje je država New York, ki še nima nobene podružnice, kaj dela Kansas, kaj Wyoming, Montana? Vsepovsod biva dovolj Slovenk za vsaj eno podružnico. Medtem je pa še veliko naselbin v državi Ohio, Illinois, Wisconsin, Minnesota, Indiana, Pennsylvania, Colorado itd., kjer bi bila še lahko kaka podružnica.

Na noge toraj, zavedne ameriške Slovenke, in korajžno naprej za vedno močnejšo žensko organizacijo, Slovensko Žensko Zvezo!

Marie Prisland, preds. SŽZ.

—o—

PODRUŽNICA ŠT. 32 S.Ž.Z., EUCLID, O.

ustanovljena in sprejeta v Zvezo dne 25. avgusta 1929.

Imena pristoplih članic so: Jennie Pink, Mrs.; Jennie Pink, Miss, Frances Pink, Mary Vidmar, Terezija Zdešar, Frances Korenčič, Mary Petek, Mrs., Mary Petek, Miss, Mary Novak, Mary Gombač, Antonia Mlač, Mary Stušek, Mary Coprič, Terezija Potokar, Frances Kern, Julia Pauletič, Jennie Grdina, Mary Prostor, Louise Hočijaš, Mary Muhič.

Julia Gottlieb, tajnica.

—o—

PODRUŽNICA ŠT. 2 S.Ž.Z., CHICAGO, ILL.

Redna mesečna seja naše podružnice se bo vršila v nedeljo, 22. septembra 1929 ob 3. uri popoldne v pisarni glavnega urada (sestri gl. tajnici), 1845 W. 22nd Street, zgoraj. Na tej seji se bo vse potrebno ukrenilo glede organiziranja sportnega in izobraževalnega kluba, ki bo skrbel za poduk v šivanju, kuhanju itd. Nadalje bomo tudi organizirale keglarski klub itd. Ne pozabite torej priti in pripeljite tudi druga dekleta.

* * *

Notice to all Members of the Slovenian Ladies Union.

We are having our monthly meeting Sunday, September 22, 1929. There will be quite a discussion of organizing a Club consisting of sewing, cooking, playing bridge and bowling. Kindly be present at this meeting and try to convince your friends to become members of this organization. Meeting will take place at Supreme Secretary's Office (Mrs. Gottlieb), 1845 W. 22d Street, 2nd floor, at 3 P. M. sharp.

Fraternally yours,
Angeline M. Besowshek, Sec'y.

RAZNOTEROSTI.

IZ KRALJESTVA STVARSTVA.

Največja zvezdarna sveta je na gori Mount Wilson. Ima največji daljnogled, kar jih je na zemlji. V zadnjem času so na tej zvezdarni začeli meriti hitrost, s katero se premikajo posamezne zvezde. Posebno so študirali hitrost plinastih ozvezdij, ki so neizmerno oddaljena od naše zemlje ter jih na nebesu ni mogoče opazovati s prostim očesom. Preiskave so dognale, da se ena teh meglic oddaljuje od zemlje s hitrostjo 3700 kilometrov na sekundo. Ker je število teh in takih meglic izredno veliko, jim astronomi niti niso dali imen, ampak jih zaznamujejo le s črkami in številkami. Meglica, ki hiti po neizmernem svetovnem prostoru s hitrostjo 3700 km na sekundo, se imenuje "U. G. C. 7619." Druga taka meglica pa se oddaljuje od zemlje z brzino 7630 km na sekundo.

Kakor merijo zvezdoznanci, ti dve zvezdi nista skupina milijonov zvezd, ki bi radi neizmerne daljave tudi mogla biti vidna le kot meglena pega na nebesu, ampak sta to najbrže res ogromni plinasti zvezdi, prava pravcata ogromna plinasta oceana, ki s strašno brzino dirkata po vsemirju.

Zadnja omenjena meglica se n. pr. premika 200-krat hitreje kakor pa naša zemlja hiti okrog solnca. Naša zemlja predirja v sekundi le 30 km; to pa je še vedno 60-krat hitreje kakor let iz puške izstreljene krogle. Teh 30 kilometrov hitrosti naše zemlje je nam zemljanom povprečno merilo hitrosti vseh nebesnih teles. Solnce tudi ne stoji, ampak se z vsem svojim zvezdnatim spremstvom z nami vred premika ter hiti okrog svojega še večjega središča, ki ga pa ne poznamo. Ta solnčna hitrost znaša 20 kilometrov na sekundo. Solnčno ozvezdje — vse kar vidimo — gotovo ni edino, ampak z drugimi nepoznanimi ozvezdji tvori nov, večji sistem. Ta pa ima skupaj z drugimi neznansko velikimi in oddaljenimi zopet svoje središče in svoje solnce. Malo hitreje se giblje krasna zvezda Aldebaran iz ozvezdja bika, 52 kilometrov na sekudo. Druge zvezde so deloma bolj počasne Svitli Sirij hiti le z brzino 18 kilometrov na sekundo, Arktur in Poluks celo le 15 kilometrov, Kastor pa le en kilometer v sekundi. Zato pa je zvezda Šedir urnejša ter hiti 200 km, medtem ko mala zvezdica v Rimski cesti, ki niti imena nima in ki je niti ne vidimo s prostim očesom, brzi s 400 km v sekundi.

Vse te ogromne brzine pa izginejo vzpričo hitrosti plinastih zvezd, ki brze s 7000 km v sekundi. Sam Bog ve, kaka čuda pa se skrivajo onkraj mej našega doznavanja, tam, kamor ne doseže noben daljnogled, nobena učenost, nobena astronomija!

Neizmernost božjega stvarstva, ki ga človeški razum ne more obseči več kot za majhen prašek! Saj vse to, kar vidimo in vemo, ni več kot kos zrna prahu iz vesoljstva. Vse, kar so astronomi izračunali, potrjuje le eno, kako skrivnostno neskončna je božja moč.

—o—

NEKOČ IN DANES.

Saj niti še ni tako dolgo, odkar se je odpravil Krištof Kolumb na morje, da odkrije Ameriko. Natančno pred 437 leti, to je 3. avg. 1492. je odplul s tremi majčkenimi karavelami — brzojadrnicami: "Santa Maria", "Nina" in "Pinta" proti neznanemu cilju. Preplul je "veliko lužo", ki loči stari svet od novega, in se dne 11. oktobra, to je po dveh mesecih in osmih dneh vožnje izkrcal na otoku San Salvador. — Te dni je pa orjaški nemški parnik "Bremen" porabil za prekooceansko vožnjo samo dobre štiri dneve in pol. S tem je ponazorjen ves silni napredek pomorstva, da je celo "plavajoče mesto" potrebovalo za vožnjo 14-krat manj časa nego Kolumbove orehove lupine.

Prvi parnik, ki se je upal preko Atlantskega oceana, je bila "Savannah," zgrajena na kolesa, ki je l. 1818. dospela iz Savannah v Liverpool v 26 dneh. Ko je Ressl iznašel ladijski vijak, se je prekomorska vožnja znova skrajšala. Pred natančno 100 leti, to je l. 1829. je izvajal Ressl svoje to" v Trstu. Kmalu nato, to je leta 1838, se je uvedel prvi redni parniški promet med Evropo in Ameriko z ladjo "Great Western". Ta ladja je potrebovala za vožnjo iz Bristola v Newyork 15 dni.

Prvi orjaški oceanski parnik ki je po veličini za našimi najmodernejšimi velikani le malo zaostajal, je bil "Great Eastern," ki so ga zgradili v letih 1852. do 1857. in je obsegal 27.400 reg. ton. Bil je opremljen z vijaki in s kolesi ter je rabil za pot čez Atlantik 11 dni.

Čudna, nesrečna usoda je spremljala to ladjo od začetka do konca, tako da se z njo že nihče več ni hotel voziti. Takoj po zgradbi je nastala na parniku eksplozija, pri čemer je bilo mnogo mrtvih, med temi sam zgraditelj inž. Brunel. Na prvi vožnji v Ameriko je utonil kapitan in na drugi vožnji je parnik zadel na čer. Na tretji vožnji se je zlomilo krmilo, tako da je orjak dolgo brez brambe blodil po morju. L. 1888. so potem ladjo prodali za staro železo, ko je bila preje položila prvi prekooceanski kabel.

Poslej so se parniki vedno bolj izpopolnjevali in vožnja v Ameriko je trajala v zadnjih letih povprečno po sedem dni. Predzadnji rekord je postavila "Mauretania," ki je porabila preko Atlantika 5 dni in 3 ure. "Bremen" je sedaj potolkla tudi ta rekord in dosegla poprečno brzino po dobrih 50 km na uro.

Koliko časa bo trajalo, ko bo tudi ta rekord spadal v zgodovino? Kmalu — posebno, če se uresniči zračni promet — nam bo Amerika tako blizu, kakor bi med njo in nami ne bilo oceana.

—o—

JUBILEJ ŽARNICE.

Letos 28. oktobra poteče 50 let, odkar se je vžgala prva žarnica. Oče žarnice je Edison in zato bodo v Ameriki s posebno hrupnimi svečanostmi proslavili ta dogodek, ki ima za Ameriko kot deželo napredka naravnost civilizačno-epohalen pomen. Že zdaj delajo načrte za svečanost, ki se je bo udeležil tudi sivi izumitelj. Na sestanku učenjakov, in drugih slavnih mož bo Edison za nekaj sekund lastnoročno zavrtel gumb, da bo dvorana v popolni temi. Potem se bo luč zopet vžgala. Ta trenutek ima namen poklicati ljudem v spomin, kakšne dalekosežne važnost sta električni tok in žarnica za vesoljno človeštvo.

—o—

Velik pridelek žrtev požara.

V Crveni Crkvi blizu Bele Cerkve so se vnele na posestvu Branka Mihajloviča shrambe, v katerih je bil pridelek kakih 120 oralov zemlje. Ogenj je bil najbrže podtaknjen. Gasilci iz Bele Cerkve in drugod so prihiteli na pomoč, a niso mogli dosti rešiti, ker je veter razplamtil in razširil ogenj.

MAURICE TILLER,

upravni ravnatelj parobrodne družbe French Line, ki prispe semkaj v svrho inšpekcije uradov te družbe po Zed. državah in Kanadi. V službo te družbe je stopil v l. 1907 kot uradnik v prometnem oddelku in skozi 20 letno vneto delo je prispel do tako visokega mesta te svetovno znane linije. Star je šele 49 let, a je ravnatelj pri skoraj vsaki francoski parobrodni družbi.

MR. JAKSETIČ ZOPET NA POTU.

Mr. A. Jaksetič, naš potovalni zastopnik nam poroča, da je ozdravel in da je zopet pridno na agitaciji na Calumetu, Mich. kjer je pridobil že več novih naročnikov. Njegova prihodnja postojanka bo Sheboygan, Wisc. in druge naselbine po Wisconsinu, kjer bo agitiral za naš list. Rojakom ga toplo priporočamo, da mu gredo na roko in pomagajo pridobivati naročnikov na list Amerikanski Slovenec.

NAZNANILO.

Chicago, Ill.

Tem potom se naznanja vsem delničarjem Slov. Stavbinskega društva "Slovenski Dom" v Chicagi, Ill., da se bo vršila letna seja v soboto zvečer, dne 21. septembra t. l., v cerkveni dvorani ob 8. (osmi) uri zvečer.

Na glasovanje med drugimi pride nova točka kot dodatek pravilom, člen 3, razred "E" $100.00 delnica, kakor tudi volitev 4 nadzornikov za prihodnja tri leta.

Ker bo ta letna seja zelo važnega pomena za vsakega delničarja(ko), je neobhodno potrebno, da se iste udeležite. Ako Vam je pa nemogoče priti na sejo, pa oddajte svojo glasovnico (Proxy) enemu izmed nadzornikov ali pa spodaj podpisanemu, to pa zato, da bode seja pravilno in polnoštevilno zastopana.

Nova serija delnic bo izdana 1. oktobra t. l. Poslužite se te prelepe prilike, dokler ste pri zdravju in sposobni iste vzdrževati. (Ogl.)

Joseph Zupančich, tajnik.

FARMA NA PRODAJ

Za $3,800.00 lahko kupite farmo, obstoječo iz 80 akrov zemlje, ležečo ob W. S. cesti št. 10, katera bo tlakovana s cementom prihodnje leto. Na farmi je lepa hiša, hlev in vodnjak z dobro pitno vodo. 35 akrov je zorane zemlje, na ostalih 45 akrih so pašniki in drevje. Poleg farme je jako velik in lep golf park; zdaj pa tudi gradijo nasip, da bodo napravili veliko jezero. Ob jezeru bodo zgradili dosti malih hiš za poletne izletnike. Ta Farma bo jako pripravna v poletnem času za prodajo okrepčilnih pijač in za serviranje izletnikom s pečenimi piščeti, kar donaša velik dobiček. Truk za odvažanje mleka pride vsak dan. Farma je blizu šole in 6 milj oddaljena od Neilsville, glavnega mesta Clark County. Na prodaj je za nizko ceno, ker potrebujejo denar za izboljšanje parka. Kogar veseli kupiti to lepo ležečo in rodovitno farmo, naj takoj piše na spodajšnji naslov, in pove čas, kdaj si jo pride ogledat. Naslov **Ignac Cesnik, Willard, Wis., Clark County.** (2886)

Poštna hranilnica

KRALJEVINE SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV

sprejema hranilne vloge

z 6% obresti

ZA VLOGE JAMČI DRŽAVA.

Denar se pošilja z poštno nakaznico "money order". Ravno tako se more po pošti poslati denar tudi svoji rodbini v stari kraj. Dolarji se zamenjajo po uradnem borznem tečaju brez kakoršnega koli odbitka.

Zahtevajte brezplačna navodila!

POŠTANSKA ŠTEDIONICA,

BEOGRAD, EUROPA.

NASLOVI poslaništva in konzularnih jugoslovanskih uradov v Ameriki.

— Legation of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, 1520 Sixteenth St., Washington, D. C.
— Consulate General of the S.H.S., 840 North Michigan avenue, Chicago, Illinois.
— Consulate General of the S.H.S., 1819 Broadway, New York, N. Y.
— Consulate of the S. H. S., 2413 Russ Bldg., San Francisco, Calif.
— Emigration Commissioner of the S. H. S., 1819 Broadway, New York, N. Y.
— Consulate General of the S.H.S., Keefer Building, Montreal, Quebec, Canada.
— Consulat General du Royaume des Serbes, Croates et Slovens, Victoria 1453, Buenos Aires, Republica Argentina.

V NAJEM

stanovanje, svetlo in zračno, 4 sobe, kopalnica, na novo preslikano; nizka najemnina. Vprašajte najemnika na 2. nadstropju na 1903 W. 23rd Street, Chicago.—Tel. Graceland 0962. (2883)

Brezplačno nadušljevim in trpečim na "Hay Fever"

Prosta preizkušnja metode, ki jo lahko uporablja vsakdo brez vsake neudobnosti ali izgube časa.

Ako trpite na strašnih napadih naduhe ali Hay Fever; če vas duši, kakor bi imel biti vsak vaš dihljaj zadnji v življenju, ne zamudite prilike, da bi ne pisali na Frontier Astma Co. za prosto preizkušnjo čudovite metode. Brez ozira na to, kje živite, in ali verjamete v zdravila ali ne, pošljite po to preizkušnjo. Ako že trpite celo svoje življenje in ste že vse poizkusili in že nad vsem obupali, pošljite po to brezplačno poizkušnjo. Samo odpošljite spodnji kupon, in storite to še danes.

FREE TRIAL COUPON.

Frontier Asthma Co.,
3264 H Frontier Bldg., 462 Niagara St., Buffalo, N. Y.
Send free trial of your method to:

.....
.....
.....

VOZNI RED PARNIKOV

Za one, ki so v teku prihodnjih par mesecev namenjeni v stari kraj, navajamo tu odhod najboljših parnikov iz New Yorka:

25.	sept.	Mauretania — Cherbourg
26.	"	Leviathan — Cherbourg
27.	"	Ile de France — Havre (jesensko skupno potovanje)
28.	"	Vulcania — Trst
28.	"	Berlin — Bremen
2.	okt.,	Aquitania — Cherbourg
4.	"	Paris — Havre
4.	"	Majestic — Cherbourg
4.	"	Bremen — Bremen
5.	"	St. Louis — Hamburg
9.	"	Berengaria — Cherbourg
12.	"	Olympic — Cherbourg
16.	"	Saturnia — Trst
18.	"	Ile de France — Havre
19.	"	Deutschland — Hamburg
25.	"	Paris — Havre
25.	"	Bremen — Bremen
26.	"	Milwaukee — Hamburg
26.	"	Majetsic — Cherbourg
31.	"	Muenchen — Bremen

Za vsa nadaljna pojasnila glede cen kart, potnih listov in drugih zadev se obrnite na

PRUDENTIAL BANK

(Prej — ZARAJŠEK & ČESARK)
622 Ninth Ave., cor. 44th St., New York, N. Y.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za premog — drva in prevažanje pohištva ob času selitve.

Pokličite
Telefon: ROOSEVELT 8221.

Louis Stritar

2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

Naznanilo in zahvala.

Potrtega in tužnega srca naznanjam vsem prijateljem in znancem, da je nemila smrt pretrgala nit življenja moji dragi soprogi in materi

Poloni Šuštar

(ROJ. ŠKARJA)

Rojena je bila dne 27. decembra 1880 v Senožetih, podomače Mikočeva), fara sv. Helena, okraj Kranj, Gorenjsko. V Ameriki je bila 29 let, sedaj blizo Hibinga, Minn. na farmi, kjer zapušča mene, žalujočega soproga in enega sina. Rannjka je bila bolj slabega zdravja približno dve lti. 1. septembra ob 11. uri dopoldan, ji je pa slabo prišlo pri štedilniku in se takoj zgrudila, nakar so jo navzoči prenesli na posteljo in ob 5. uri istega dne, ne da bi se kaj zavedla, je izdihnila svojo blago dušo. Moja iskrena dolžnost je, da se na tem mestu toplo zahvalim vsem mojim prijateljem, znancem in sorodnikom, ki so jo prišli kropit na mrtvaškem odru. Iskrena hvala vsem onim, ki so jo spremili k zadnjemu počitku. Iskrena hvala družini Brklašič, Jenc, Skorenšek, Garantini in Ribič. Posebna hvala vsem onim ki so darovali vence in za sv. maše. Ako se je kako ime pomotoma izpustilo, prosim oprostite mi ker je človek v takem slučaju ves iz sebe.

Ti pa, draga soproga in mati, ki si nas zapustila in šla v večnost, počivaj mirno v ameriški zemlji!

Žalujoči ostali:

MARTIN ŠUŠTER, soprog in MARTIN ŠUŠTER, sin.

Hibing, Minn., 13. septembra 1929.

5 DNI NA OCEANU

v ali iz

JUGOSLAVIJE

na Cherbourg ali Bremen s največjimi in najhitrejšima nemškima parobrodama

BREMEN EUROPA

SAMO 7 DNI DO JUGOSLAVIJE

Znižane cene v tretjem razredu tja in nazaj. — Priročna in ugodna železniška zveza z vsemi deli Evrope.
Redna tedenska plovba z drugimi priljubljenimi Lloydovimi parniki.
Za povratne izkaze in za druga pojasnila se posvetujte s svojim lokalnim zastopnikom ali

NORTH GERMAN LLOYD

130 W. Randolph St., Chicago

MI

izterjavamo račune tvrdk, posameznikov in korporacij ter imamo pri tem pred očmi, da izvršimo opravilo v obojestransko korist.

Merchants & Miners Bank

CALUMET, MICH.

Podružnice:

HECLA ST. LAURIUM, SIXTH ST. RED JACKET
Premoženje čez $5,000,000.

SIR H. RIDER HAGGARD:

KLEOPATRA

Iz angleščine prevel: Jos. Poljanec.

"Oj, Antonij, moj ljubi, moj mož, moj bog!" je ječala. "Kruti Antonij, imaš res srce, da umrješ in prepustiš mene moji samotni sramoti? Hitro ti bom sledila v grob. Antonij, zbudi se! Zbudi se!"

Vzdignil je glavo in zavpil, naj mu dajo vina. Podal sem mu ga, potem ko sem primešal nekoliko pijače, ki mu je mogla olajšati bolečine, ki so bile velike. Ko je izpil vino, je velel Kleopatri, da naj sede poleg njega in se ga oklene z rokami. In ona je storila kakor je želel. Tedaj je Antonij zopet postal mož; pozabil je na svojo bednost in bolečine in ji dajal nasvete glede njene varnosti; ona ga pa ni hotela poslušati.

"Ura je kratka," je rekla; "govoriva o najini veliki ljubezni, ki je bila tako dolga in utegne še trajati preko groba. Ali se spominjaš onega časa, ko si me prvikrat objel in rekel: Draga! Oj, srečni čas! Da sem tisti čas doživela, je bilo vredno živeti — dasi je ta konec tako žalosten!"

"Da, kraljica, dobro se spominjam, dasi je izza tiste ure sreča zbežala od mene — ki sem se izgubil v globini svoje ljubezni do tebe, kraljica. Dobro mi je v spominu!" je zahropel. "Potem si v tisti razuzdani igri pila biser in tedaj je tisti tvoj zvezdoznanec oznanil to-le uro. — Uro, ko pride prokletstvo Menkaure. Vse poznejše dni mi te besede niso šle iz glave, venomer so me strašile in še sedaj, v poslednjih mojih trenutkih, mi zvene v ušesih."

"Tisti človek je že zdavnaj umrl, dragi," mu je šepnila.

"Ako je mrtev, potem sem blizu njega. Kaj je hotel reči?"

"Mrtev je, prokleti človek! Nobene besede več o njem! Oj, obrni se in me poljubi, zakaj obraz ti bledi. Konec se bliža!"

Poljubil jo je na ustnice in čebljala sta si prijazne besede kakor novoporočenca. Čudno in strašno ju je bilo videti, dasi mi je bilo srce ljubosumno.

Zdajci sem videl, da se mu je na obrazu prikazala smrt. Glava mu je padla nazaj.

"Zdravstvuj, kraljica, zdravstvuj! — Umiram!"

Kleopatra se je vzdignila pokonci, mu pogledala v bledi obraz, nato pa je zavpila, se zgrudila vznak in omedlela.

Toda Antonij je še živel, dasi ni mogel več govoriti. Tedaj sem se mu približal in se klečeč delal, kakor da bi mu stregel. Pri tem pa sem mu zašepetal na uho:

"Antonij," sem zašepetal, "Kleopatra je bila moja ljuba, preden je prešla od mene k tebi. Harmakis sem, tisti zvezdoznanec, ki je v Tarzu stal za tvojim ležiščem. In jaz sem bil glavni povzročitelj tvojega pogubljenja!

Umri, Antonij! Prokletstvo Menkaure je padlo!"

Vzdignil se je in mi strmel v obraz. Govoriti ni mogel, pač pa je pokazal name. Še enkrat je zaječal, nato pa je njegova duša odletela.

Tako sem dosegel maščevanje nad Rimljanom Antonijem, ki je izgubil svet.

Nato smo pripravili Kleopatro zopet do zavesti; ni me še bila volja, da bi pripustil, da bi umrla. S Cezarjevim dovoljenjem sva z Atuo vzela Antonijevo truplo in sva ga dala kar najboljše balzamirati po naši egipčanski šegi in mu pokriti obraz z zlato krinko, popolnoma priličeno Antonijevim potezam. Napisal sem mu tudi na prsi ime in naslove, naslikal na notranji pokrov njegovo ime in ime njegovega očeta ter načrtal podobo božanske Nute, ki ga oklepa s svojimi kreljuti.

Nato ga je Kleopatra položila z velikim sijajem in velikolepjem v rakev, ki so jo bili pripravili in položili v sarkofag iz alabastra. Ta sarkofag je bil pa tako velik, da je bilo v njem še za eno rakev prostora; Kleopatra je namreč hotela po smrti ležati ob Antonijevi strani.

Potem se je sledeče prigodilo: Nekoliko malo časa pozneje sem izvedel važne novice od nekega Kornelija Dolabele, rimskega plemiča, ki je stregel Cezarju; ganila ga je lepota, ki je osvojila vsakogar, ki jo je bil videl, in je imel usmiljenje do Kleopatrine žalosti. Naročil mi je, da naj jo obvestim — ker sem bil njen zdravnik, sem lahko hodil v grobnico, kjer je bivala, in iz nje — da jo bodo v treh dneh poslali v Rim, da bo stopala v zmagoslavnem sprevodu Cezarja, in ž njo njeni otroci razen Cezarijona, katerega je bil Oktavijan že umoril. Zaradi tega sem se podal v grobnico in jo našel sedečo — sedaj je namreč venomer sedela; bila je kakor napol mrtva in je srepo strmela v okrvavljeno oblačilo, s katerim je brisala Antoniju rane. Neprestano je upirala oči v to oblačilo.

"Glej, kako slabi že postajajo, Olimp", je rekla, vzdignila žalostni obraz in pokazala na rdečkaste madeže, "on pa je šele komaj umrl! Ej, hvaležnost ne bi mogla hitrejše giniti. Kaj prinašaš novega? Zle novice so zapisane v tistih tvojih temnih očeh, ki me vedno spominjajo na nekaj, kar mi še vedno vstaja iz spomina."

"Vest je slaba, kraljica," sem ji odgovoril. "Izvedel sem od Dolabele, ki jo ima naravnost iz ust Cezarjevega tajnika. Cezar hoče tretji dan od danes poslati tebe in kraljeviča Ptolemeja in Aleksandra in kraljičino Kleopatro v Rim, da bo rimska sodrga pasla zijala na vas in da vas bodo v zmagoslavnem sprevodu peljali na oni Kapital, kjer si prisegla, da postaviš svoj prestol."

"Nikdar! Nikdar!" je zavpila in planila pokonci. "Nikdar ne bom vklenjena v verige stopala v zmagoslavnem Cezarjevem sprevodu! Kaj mi je storiti? Karmion, povej mi, kaj morem storiti?"

In Karmion je vstala, stopila pred njo in jo gledala skozi dolge trepalnice povešenih oči.

"Gospa, ti lahko umrješ," je rekla mirno.

"Da, zares, na to sem bila pozabila. Umrjem lahko. Olimp, ali imaš pijačo?"

"Ne; ako pa kraljica želi, bo do jutri zjutraj pripravljena — pijača, ki bo delovala tako hitro in močno, da ne bodo niti sami bogovi mogli onega zadržati od spanja, ki jo pije."

"Daj, pripravi jo, ti mojster smrti!"

Priklonil sem se in odšel, in vso tisto noč sva delala z Atuo in pripravljala smrtno pijačo. Naposled je bila gotova in Atua jo je zlila v kristalno steklenico in jo držala proti svetlobi ognja; pijača je bila čista kot najčistejša voda.

(Dalje prihodnjič.)

—o—

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec!"

TISKARNA
AMERIKANSKI SLOVENEC

DOBRO

delo, postrežbo in nizko ceno dobite pri nas!

Pišite nam po cene predno oddate naročilo drugam!

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim društvam za tiskanje vseh tiskovin. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

Columbia

SLOVENSKE PLOŠČE.

25002-F—Juhu valček
Domžalska polka, harmonika 75c
25003-F— Vaška serenada
Naš maček je pa sam doma, petje, duet....75c
25005-F—Kaj ne bila bi vesela
Sirotek, ženski duet 75c
25011-F—Pokšotiš
25014-F—Planinsko veselje
Čevljarska polka, kmetska banda 75c
25016-F—Koračnica otroških pesni
Na povelje, koračnica, instrumentalni kvartet....75c
25017-F—Zapoj mi ptičica glasno, petje z orkestr.
Ptička, petje z orkestr. 75c
25019-F—Stiglic, valček
Gorica, polka, slov. tercet 75c
25020-F—Stari kranjski valček
Štajerska, harmonika 75c
25027-F—Sobotni večer, valček
Nedelja, polka, harmonika in ksilofon 75c
25031-F—Na sveti večer pri Hošlink
Pred volitvami, komična prizora 75c
25033-F—Gor čez Izaro
Oj tam za goro, moški kvartet 75c
25035-F—Slovenska polka
Slovenski lendler, tamburice 75c
25036-F—Slovenski valček
Radostna, polka, harmonika, kvartet 75c
25037-F—Stoji, stoji Ljubljanca
Sinoči je pela, slovenski kvartet, petje 75c
25039-F—Na poti v stari kraj, 1. in 2. del
Ti si moja, valček, Hojer trio 75c
25040-F—Hojer valček
Pečlarska polka, instrument. trio 75c
25041-F—Veseli rudarji, koračnica
Sladki spomini, valček, Hojer trio 75c
25042-F—Daleč v gozdu, valček
Večerni valček, orkester 75c
25043-F—Polka štaparjev
Burja, koračnica, orkester 75c
25044-F—Coklarska koračnica
Triglavski valček, Hojer trio 75c
25045-F—Mazulinka
Ptičja ohcet, šotiš, Hojer trio 75c
25046-F—Ljubezen in pomlad
Slovensko dekle, petje, moški kvartet 75c
25047-F—En starček je živel
Sijaj solnčice, moški kvartet 75c
25048-F—Na kranjskih gorah, polka
Gospodarstvo, lendler, instrument. trio 75c
25049-F—Zadovoljni Kranjec
Prišla bo pomlad, moški kvartet 75c
25051—Vzajemnost, šotiš
Kukavica, valček, Columbia kvintet 75c
25052—Na Adriatskem bregu, valček
Na veseli svatbi, polka, harmonika duet 75c
25053—Hribčki ponižajte se
Jaz bi rad rudečih rož, moški kvartet 75c
25054—Bodimo veseli, polka
Na jadranski obali, valček, inštr. trio 75c
25055—Vigred se povrne
Oj dober dan, moški kvartet 75c
25056—O mraku
Dolenjska, moški kvartet 75c
25057—Slovenec sem
Perice, moški kvartet 75c
25058—Janez Čuk in Milka Sova, I. del
Janez Čuk in Milka Sova, II. del....75c
25059—Jaka na St. Clairu, polka
Clevelandski valček, inštr. trio 75c
25060—Ziben šrit za ples
Šuštar polka, harmonika 75c
25061—Žužemberk polka
Zadnji poljub, valček, harmonika duet 75c
25062—Povšter tanc
Ribenška polka, harmonika in kitare 75c
25063—Ančka pojd plesat, valček
Tromplan za ples, harmonika in inštr. 75c
25064—Ribenška, I. del
Ribenška, II. del, moški kvartet 75c
25065—Samo še enkrat, valček
Ven pa not, polka, inštrumentalni trio 75c
25066—Kranjski spomini, valček
Luna valček, orkester 75c
25067—Fantje se zbirajo, moško petje,
Na planine, petje, zbor "Jadran" 75c
25068—Črne oči, valček
Fantje se zbirajo, moški kvartet 75c

Manj, kakor TRI plošče ne razpošiljamo.

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačamo poštnino mi. — Pošiljamo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljatve. — Naročila blagovolite poslati naravnost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Skepticizem in skepticizem.

Morda ni ravno neopravičeno, ako se o nekem skepticizmu trdi, da je vir vsega napredka. Materialni napredek sloni na duševnem. Kjer ni iskanja, zavlada letargija, otrpnelost, lenoba. Iskanje resnic pa pospešuje dvom, skepticizem, ker je človeški naravi prirojeno, da gre za zadnjimi vzroki, da preiskuje in tako napreduje.

Morda je zdravega skepticizma najmanj tam, kjer se največ o skepticizmu govori, in se kuje skepticizem v deveto nebo. In največ skepticizma je tam, kjer se trdi, da ga ni, se vse sprejme na slepo, vse veruje, vsemu pritrdi.

Pomanjkanje skepticizma, zdravega skepticizma seve, se predbaciva katolikom iz tabora golih skeptikov. Pa nimajo ti krogi zdravega skepticizma, dasi ga imajo preveč, in tam, kjer skepticizem ni na mestu, pač pa je zdravi skepticizem v polni veljavi na katoliški strani, bolj precizno izraženo, v katoliških krogih, ki se pečajo z napredkom na vseh poljih duševnega raziskovanja.

Skepticizem materialistov se nanaša v prvi vrsti na večne resnice, in tu skepticizem navadno popolnoma izgine ter se izpremeni v golo — tajenje. O kakem čudežu, poseganju v tek naravnih dogodkov, se sploh ne poraja kak skepticizem, naprej se kratkomalo skepticizem odkloni in se taji, češ, kak čudež je nemogoč, čudežev ni.

Postopanje katoliške cerkve ne pozna skepticizma, kjer ga res ne sme biti, namreč pri večnih resnicah, a s prav največjim skepticizmom postopa vsepovsod, kjer je skepticizem na mestu, n. pr. ali se je res kak čudež dogodil. Vsak katolik mora biti skeptičen v prvi vrsti glede notranje vrednosti vsega na zemlji, vsega, kar je realnega pod krogom večnih, brezdvomnih resnic.

Materializem izgublja vedno bolj na zemlji, v realnih stvareh, ker je s svojim krivim skepticizmom izgubil najvišje resnice.

* * *

Ruski duhoborci ga zopet "špilajo".

Kanadci bodo imeli z duhoborskimi čudaki še svoje križe. V hude zablode lahko zaide človek, ko se naleze neke manije. Duhoborci so norci en masse. Eden izmed njih je zapalil šolo, in ko so ga vtaknili v ječo, so drugi začeli "demonstrirati" na cesti, po svojem, brez obleke. Ali naj vse vtaknejo v ječe? Značilno je, kakor je razvidno iz poročila, da je bil njih "vodja" Veragin brez moči, ko jih je svaril in opominjal, naj bodo pametni. Kaj, ko bi vodja Veragin sam premotril tudi —vodstvo? Vse kaže, da mora za tem "vodstvom" nekaj tičati.

* * *

Pet dni dela. Avtomobil. Zadovoljnost? He, he.

Vse izgleda, da pridemo do tega, da se bo delalo le pet dni v tednu. Nihče ne more imeti ničesar proti temu, niti ne, da se delovne ure še pri teh dneh skrčijo. Pri nas pride že zdaj na pet oseb en avtomobil. Lahko se število avtov še pomnoži, in zopet bo le prav, ako se. Pri vsem tem pa je treba neke zadovoljnosti, kakor pravi to tudi rajni V. Berger, ker brez zadovoljnosti niti milijon ne pomaga dosti. O zadevi, kako naj bi bilo in kako morda celo bo, se lepo da pisati in pri čitanju se nabere dosti slin in upi se dvigajo kar do neba. Pri pisanju in čitanju se zadovoljnost sama ob sebi vključuje, saj bi moral biti šment, ako bi kdo ne bil zadovoljen pri malem delu in velikem številu avtomobilov in obilni priliki za prevažanje v avtomobilih.

Ali je res zadovoljnost že vključena? He, he. Niti tisti, ki piše, niti oni, ki čita, se za to robo ne zmeni, ko se nekako sama ob sebi razume. Pa se ne. Kdor misli, da bi skrajšanemu delovniku in avtomobilu sledila tudi sreča, se zelo moti, ako se omeji na to in ostane le pri tem.

Človek ni žival. Žival je "zadovoljna", umirjena, nasičena, ako se je nažrla trave, najedla mesa, nasitila magari z mrhovino. Ali tako tudi človek? Ko ni kruha, bo vsaj povprečni človek celo zatrjeval, da bo zadovoljen, ako dobi kruha. Ampak pride kruh, zadovoljnost je pa izostala. Človek ni žival. Ni treba nobene kapucinade. Tisočeri so hrepeneli po Ameriki, kjer je meso, ko ni bilo mesa, in prišli so in meso je prišlo, ampak "sreča" ali zadovoljnost pa je izostala, in če se išče zadovoljnost le v loncih in avtomobilih in najkrajšem delu in židi in žametu in plesu in zabavi . . ., se srce nikoli ne bo napolnilo, ker je človeško srce tako strahovito veliko, da ga taka ropotija nikoli, prav nikoli ne more napolniti.

Piše se lahko in čita se lepo, tudi sanja se prijetno o — sreči, a vse je gola prevara, ako je samole to, pa prav nič drugega.

Aleksander Veliki si je podjarmil skoroda ves tedaj znani svet. V bajni Indiji je izvedel od astronomov, da utegnejo biti zvezde tudi svetovi. S pestmi se je začel po glavi biti, ker ni mogel na — zvezde! Kdor se sam s pestmi bije, ni srečen.

Človek naj bi bil samo malo bolj razvita žival? Tako se piše, in to tako prijetno šegeta po ušesih, da se prsa kar dvigajo od same "sreče" pri takem — znanstvu, in "sreča" je brez vsakega avtomobila. Ali se začne svitati tistim, ki prinašajo tako "srečo" brez kake druge ropotije? Seve je ta "sreča" ali "zadovoljnost", taka, da se Bog usmili, ampak kaže pa le, da srce človeško hrepeni le še po nečem poleg kake avtomobilske šare, ali skrajšanega dela.

* * *

Tudi v Jugoslaviji se kristalizira.

Nikakor ne v politiki, tam je še zelo hudo, a bolj in bolj se jasni v verskem oziru. Od strani, ki je prav malo katoliška, se je pokazavalo na — nevarnost po pravoslavju. Morda je ta nevarnost le še v gotovih glavah. Kakor se poroča, je upanje, da pride v Jugoslaviji celo do konkordata med katoliško cerkvijo in vlado, kar bi vsekako imelo zelo ugodne posledice tudi za notranji mir, ki je radi politike Jugoslaviji predvsem potreben. Pod vodstvom nadškofa Bauerja se je tudi na Hrvaškem začelo bolj sistematično delati, in razmerje med katoliško in pravoslavno cerkvijo se je ugodno pojavilo, ko sta obe cerkvi skupno nastopili pred kraljem proti novemu šolskemu zakonu.

—o—

— Cleveland, O. — To mesto mora biti v resnici "One-horse-town", dasi je veliko. V nedeljo je namreč policija aretirala nekega mladeniča, ker je prehitro vozil — s konjem. Pač nenavadno in se čudno sliši v današnjih časih.